

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. นโยบายเกี่ยวกับการศึกษา
2. ความสูญเปล่าทางการศึกษา
3. การออกกลางคัน
4. แนวคิดพื้นฐานของการออกกลางคัน
5. สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน
6. ผลกระทบและการสูญเปล่าทางการศึกษา
7. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคัน
8. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี
9. บริบทของวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีอยุธยา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

นโยบายเกี่ยวกับการศึกษา

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษา

(นโยบายของคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ในช่วงระยะ 4 ปี 2555-2558)

1.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้

สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูตีพิมพ์พื่อในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษา คุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียน มีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรมของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้าง ระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์ โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

1.2 สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรม ให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการ อย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้าง และลดปัญหาการออกจากกระบบการศึกษานอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้า ถึง การศึกษาระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาขั้นสูงโดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้ยืมเริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้ พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาโดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม ดำเนิน “โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และการศึกษาตลอดชีวิต

1.3 ปฏิรูปครูยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดี และมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครู โดยการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบาย แก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครูขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

1.4 จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันทีโดย

ความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ศูนย์อบรมอาชีวศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ โดยให้สถาบัน อาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำ ชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้จะดำเนินการ ร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและ สามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

1.5 เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มี ระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยน กระบวนทัศน์การเรียนรู้ ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนำร่องให้ได้มาตรฐาน ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

1.6 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัย ให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัย แห่งชาติเพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทาง เทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศ เพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็น พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติ โดยเน้น ความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

1.7 เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคม อาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนา กำลังคน ให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตและ บริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน อาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

2. นโยบายการพัฒนาการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (จาตุรนต์ ฉายแสง. 2556 : 1) “ปี แห่งการรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา” เป้าหมาย:มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์

เรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ภายในปี 2558 ผลการจัดอันดับการศึกษาไทย ผลการทดสอบ PISA ของไทยอยู่ในอันดับดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา:สามัญเพิ่มขึ้นเป็น 50 : 50 มหาวิทยาลัยไทยติดอันดับโลกมากขึ้นมีการกระจายและเพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้ โดยจะเน้นการส่งเสริม ให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนรับผิดชอบจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น และเร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และสานต่องานที่ได้ดำเนินการไว้แล้ว นโยบายการพัฒนาการศึกษา 8 ข้อ

2.1 เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อให้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยปฏิรูปให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตร และการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่การพัฒนาครู ระบบการทดสอบการวัดผลและประเมินผล โดยจะเริ่มจากวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ

2.2 ปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู จำนวนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่ พัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูให้เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดูแลระบบสวัสดิการครูเพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจ

2.3 เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างมาตรฐานการเรียนการสอน และการพัฒนาครูการพัฒนาเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดระบบการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

2.4 พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากล ผลักดันกรอบคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาใช้กำหนดทักษะ ความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เพื่อการมีงานทำ มีความก้าวหน้า และมีค่าตอบแทนตามทักษะ ความรู้ ความสามารถมีมาตรการจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะทวิภาคี เพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น

2.5 ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน มากกว่าการขยายเชิงปริมาณวิจัยพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี จัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานและการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก

2.6 ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมจัด และสนับสนุนการศึกษามากขึ้น โดยรัฐกำกับ ควบคุมเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐาน

2.7 เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส และพิการให้กองทุน ICL เป็นกลไกพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสและผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

2.8 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อัตลักษณ์ ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เนื่องจากการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีดังนี้

3.1 ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดย

3.1.1 รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.

3.1.2 ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการป้องกันดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัยรายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง

3.1.3 จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการในแต่ละสาขา

3.1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา

3.1.5 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่งได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง

3.2 ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

3.2.1 จัดอาชีวศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขยายกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2 จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวม 19 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคละ 1 แห่ง จำนวน 4 แห่ง

3.2.3 จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาอำเภอในกลุ่มอำเภอชั้นหนึ่ง

3.2.4 ส่งเสริมการจัดอาชีวศึกษาชายแดนใต้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาสองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

3.2.5 มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัด

อาชีวศึกษาเฉพาะทาง อาทิ บีโตร์เคมี การสร้างเขตรุ่นใหม่ คริวไทยสู่ครัวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์ รถไฟความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ พ้องเทียวโรงแรม ฯลฯ

3.2.6 ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวศึกษาในโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน และอาชีวศึกษาเพื่อคนพิการ อาชีวศึกษาวัยแรงงาน อาชีวศึกษาสูงวัย อาชีวศึกษาเพื่อสตรี อบรมระยะสั้นตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skills และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่ายทหาร และ อปท. ฯลฯ

3.2.7 สนับสนุนให้หน่วยงานองค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่ง ได้แก่ สถานประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ฯลฯ

3.2.8 จัดอาชีวศึกษาทางเลือก อาชีวศึกษาทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์อาชีวศึกษาอินเตอร์ และอาชีวศึกษาเทียบโอนประสบการณ์

3.2.9 เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วย อาชีวศึกษาทางไกล และเครือข่ายวิทยุเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio Network)

3.3 ยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา

3.3.1 ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย - พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริงสถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ

1) พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครูรุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล

2) สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัยผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล

3) ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ตามความต้องการของพื้นที่ และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, วัยทำงาน, สูงวัย, สตรี ฯลฯ

4) ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

5) พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ

6) จัดหาสื่อหนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

3.3.2 ระดับผู้เรียน ยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และการประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตยความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Technology Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวศึกษา ลูกเสือ กีฬา และการป้องกันแก้ไขการทะเลาะวิวาท

3.3.3 เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP) Mini English Program (MEP) ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตรสื่อต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกงานต่างประเทศบริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกย่องทักษะด้านภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศ ใน ASEAN

3.4 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

3.4.1 ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data Based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก

3.4.2 ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting : SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐาน ความเสมอภาค และตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครูให้เพียงพอ

4.4.3 ด้านบริหารงานบุคคล สร้างเครือข่ายครูสมาคมวิชาชีพ จัดหาลูกจ้าง พนักงานราชการให้เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา

4.4.4 ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการจัดอาชีวศึกษา ดังนี้

- 1) องค์การสมาคมวิชาชีพ สมาอุตสาหกรรม สมาหอการค้า กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ
- 2) ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน
- 3) องค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ VOCTECH, CPSC APACC, SEARCA และ UNIVOC ฯลฯ
- 4) ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อิสราเอล ญี่ปุ่น เดนมาร์ก เยอรมัน ฯลฯ

สรุปจากนโยบายรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ได้กล่าวถึงการปฏิรูปบนความรู้ของสังคมไทย และการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล และส่งเสริมการอ่าน การเรียนการสอน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้นโดยให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูง ในทุกพื้นที่พร้อมสร้างความรู้คู่คุณธรรม มีการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์ มีการกระจายโอกาสทางการศึกษา ปฏิรูปครู ยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างฐานปัญญาของชาติ และการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนพร้อมการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป้าหมายยุทธศาสตร์การผลิตพัฒนากำลังพลอาชีวศึกษา สู่สากล พ.ศ. 2555-2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ ด้านการขยายโอกาสการเรียนรู้อาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ด้านการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

4. การจัดการอาชีวศึกษา

4.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 89) ให้ความหมายของคำว่า “อาชีวศึกษา” หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปทางช่างฝีมือ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นมีคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า อาชีวศึกษา หลายคำ เช่น Career Education, Vocational Education, Technical Education, Technical Education และ Technical and Vocational Education ซึ่งแต่ละคำมีความหมายดังนี้ (สัมฤทธิ์ ภูเลียมคำ. 2547 : 40-42)

Career Education หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ได้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการทำงาน เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจได้ฝึกฝน และได้ประสบความสำเร็จในโลกแห่งการทำงาน กระบวนการนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนการพัฒนาอาชีพและส่วนการฝึกอาชีพ ส่วนการพัฒนาอาชีพได้แก่ การให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงโลกแห่งการทำงาน และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพส่วนการฝึกอาชีพเป็นการศึกษาให้เชี่ยวชาญเฉพาะอาชีพ หรือเฉพาะกลุ่มให้แก่ผู้เรียน

Vocational Education หมายถึง โปรแกรมการศึกษา ซึ่งมีระดับต่ำกว่าวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกอบรมบุคคลออกไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อการพัฒนาแรงงานฝีมือที่มีงานทำอยู่แล้วให้มีแรงงานฝีมือระดับสูงขึ้น การศึกษาดังกล่าวรวมแขนงวิชาต่าง ๆ เหล่านี้คือ การอุตสาหกรรม ช่างเทคนิคการเกษตร การพาณิชย์ และคหกรรม

Technical Education หมายถึง การศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ด้านเทคนิค หรือการปฏิบัติการทางเทคนิค และทักษะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นช่างเทคนิค ปกติจัดในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่ถึงระดับปริญญาตรี

Technical and Vocational Education หมายถึง การศึกษาวิชาชีพเฉพาะอย่างในระดับมัธยมศึกษา หรือระดับวิทยาลัยชุมชน และระดับสถาบันเทคนิค

มีนักการศึกษาไทยหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของ “การอาชีวศึกษา” ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 13-14) กล่าวถึง ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การมุ่งผลิตกำลังคน โดยมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาทางด้านเทคนิคศึกษามีคุณภาพ ที่จะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่อนาชาติ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาทั่วไป ในแง่ที่ว่าเป็นการศึกษา เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพในการจัดการศึกษา จึงต้องมีการจัดเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ ความสามารถความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพรวมทั้งการสร้างอุปนิสัยที่ดีและจำเป็นในการทำงาน ความหมายของการจัดการอาชีวศึกษา จึงครอบคลุมระดับกว้างไปจนถึงแคบและความหมายของการอาชีวศึกษาอยู่ที่การมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา ได้แก่

1. นักบริหารอาชีวศึกษา จะให้ความหมายของการอาชีวศึกษาในด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอาชีพและการทำงาน
2. นักบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาจะให้ความหมายของการจัดการอาชีวศึกษา ในด้านมุ่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในการประกอบอาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ

3. อาจารย์อาชีวศึกษาจะมองการอาชีวศึกษาในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนโดยมุ่งที่ความรู้และทักษะที่จะนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการทำงาน

4. ส่วนนักศึกษาหรือผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาก็มองเห็นการอาชีวศึกษาในด้านการศึกษาวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการและความถนัดของตน เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับ ไปประกอบอาชีพและทำงานได้

ดังนั้น สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในลักษณะที่เป็นการประกอบกิจการเอง หรือการเข้าทำงานในสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการที่ได้ศึกษาและฝึกฝนมา

4.2 ความสำคัญของการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 ได้ให้ความสำคัญของการอาชีวศึกษาไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 11)

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543 : 1) อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะฝีมือที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในอดีตอาชีวศึกษาถือว่าเป็นองค์หนึ่งของการศึกษาที่ประกอบด้วย พุทธิศึกษา พลศึกษา จริยศึกษา และหัตถศึกษา แปลว่า จะต้องพัฒนาผู้เรียน ทั้งทางด้านปัญญา ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสามารถ เพื่อประกอบการทำงานอาชีพ การอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงานอาชีพโดยการเตรียมคนเฉพาะด้านเฉพาะทางเพื่ออาชีพต่าง ๆ เช่น ช่าง การค้าขาย การควบคุมเครื่องจักร อุตสาหกรรม เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียน อาจจะเป็นผู้ล่าสมัย เพราะวาระหว่างเรียนเครื่องจักรกล เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปยิ่งกว่านั้นเครื่องมือต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานศึกษา ที่มีใช้มานาน ๆ ก็ล่าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสถานประกอบการ ผู้จบการศึกษาก็จะเป็นผู้ล่าสมัยมากขึ้น การศึกษาต้องไม่ทำให้ผู้เรียนล่าสมัย แต่ต้องให้พร้อมที่จะเข้าสู่การทำงานอาชีพ ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และเรียนรู้ตามวิถีทางความถนัด ความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกัน การเรียนอาชีวศึกษาจึงต้องเป็นสิ่งเดียวกับการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การเรียนเพื่อ

เตรียมสู่การปฏิบัติงาน ผู้เรียนควรได้เรียนในสถานการณ์จริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การจะเป็นเช่นนี้ได้ก็คือการเรียนในสถานประกอบการนั่นเอง และการจะทำได้ก็ต้องทำให้สถานศึกษากับสถานประกอบการเป็นสถานที่เดียวกันมีรูปแบบการทำให้สถานศึกษากับสถานประกอบการเป็นสถานที่เดียวกัน อยู่สองรูปแบบคือ รูปแบบแรกแปลงสถานศึกษาให้เป็นสถานประกอบการ ซึ่งดูจะเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่ก็เป็นไปได้คือให้กระบวนการผลิตต่าง ๆ อยู่ในสถานศึกษาด้วย หรือให้สถานศึกษาทำธุรกิจบริการหรือพาณิชย์กรรม ซึ่งมีสถานศึกษาหลายแห่งได้พยายามทำอยู่ สำเร็จเป็นผลดีบ้าง ไม่สำเร็จบ้าง อีกรูปแบบหนึ่งคือการให้สถานประกอบการเป็นสถานศึกษาด้วย รูปแบบนี้ยังมีการทำไม่มาก แต่ก็พอมีและเป็นผลดีมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป แต่การทำเช่นนี้ภาคเอกชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการและสถานประกอบการมักขาดความสนใจที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย ทำให้รูปแบบนี้ไม่เกิดขึ้นมากเท่าที่ควร เลยทำให้เกิดรูปแบบผสม คือเป็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา ซึ่งดูจะมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมากคงเป็นด้วยเหตุที่อยากให้สถานประกอบการกับสถานศึกษาเป็นสิ่งเดียวกัน นโยบายการส่งเสริมการอาชีวศึกษา จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมการขยายตัวของภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สถานประกอบการขนาดใหญ่ได้สนใจร่วมจัดการศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อการงานอาชีพมากขึ้น การทำเช่นนี้จะทำให้สถานประกอบการได้กำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตน ดังนั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาซึ่งหมายถึงการศึกษาที่มุ่งเน้นไปทางฝีมือ โดยเน้นกระบวนการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนให้แก่บุคลากรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีวิชาความรู้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพแต่ละสาขางาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและตลาดแรงงานได้

ความสูญเปล่าทางการศึกษา

เบ็ญจามา สุทธะพินทุ (2536 : 20) กล่าวว่า ความสูญเปล่าทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักศึกษาและผู้ปกครอง แต่ไม่ได้รับประสิทธิผลทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า

ปัญญา น้ำเพชร (อ้างอิงใน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. 2528 : 45-50) กล่าวว่า ความสูญเปล่าทางการศึกษาที่น่าจะนำมาพิจารณา คือ

1. นักเรียนสอบตกและซ้ำชั้น
2. ครูไม่ได้สอน ปกติเวลาเรียนในปีการศึกษาหนึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่า 200 วัน แต่ครูจะสอนจริง ๆ เพียงประมาณ 180 วัน สาเหตุที่นักเรียนไม่ได้เรียนเต็มทีอาจมาจาก

- 2.1 โรงเรียนหยุดเรียนก่อนสอบ
 - 2.2 ใช้เวลาฝึกซ้อมเตรียมงานในพิธีเทศกาล
 - 2.3 ฝึกซ้อมกีฬา แข่งกีฬา
 - 2.4 พาลูกเสือ ยุวกาชาดไปพักแรม
 - 2.5 ครูติดประชุม
 - 2.6 จัดนิทรรศการเสริมหลักสูตร
 - 2.7 อบรมครูระหว่างภาคเรียน
3. ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากการใช้ห้องเรียนและอาคารเรียนไม่คุ้มค่า ซาดการบำรุงรักษา ต้องใช้งบประมาณซ่อมแซมสูง
4. ความสูญเสียเปล่าเนื่องมาจากการบริหารงาน
 - 4.1 นโยบายไม่แน่นอน นโยบายไม่ต่อเนื่องประสานกัน เช่น สร้างแล้วรื้อ
 - 4.2 จัดอัตรากำลังครูไม่พอดี เช่น บางโรงเรียนครูขาด บางโรงเรียนครูเกิน
 5. มีผู้หย่อนสมรรถภาพ อันเนื่องมาจาก
 - 5.1 ครูขาดความรับผิดชอบในการสอน สอนไม่เต็มที่
 - 5.2 ครูไม่สอน ทิ้งห้องเรียน
 - 5.3 ครูไม่เตรียมการสอน นักเรียนไม่ได้รับความรู้ตามหลักสูตร
 6. ความสูญเสียเปล่าเนื่องมาจากการใช้วัสดุอุปกรณ์
 - 6.1 วัสดุอุปกรณ์ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เสื่อมค่าไปตามเวลา
 - 6.2 ไม่รู้จักซ่อมแซมบำรุงรักษา คอยแต่จะหาใหม่ ซื่อใหม่
 - 6.3 สรุ่ยสุร่ายไม่ประหยัด รั่วไหล
 7. ความสูญเสียเปล่าอันเกิดจากการไม่มีการตรวจสอบทางสถิติและไม่มีการวางแผนที่ดีซึ่งสถิติทางการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่
 - 7.1 จำนวนนักเรียนในแต่ละปี
 - 7.2 อายุของนักเรียนแต่ละชั้น
 - 7.3 นักเรียนที่สอบตก
 - 7.4 คะแนนการสอบเปรียบเทียบรายกลุ่มวิชาแต่ละชั้น
 - 7.5 จำนวนนักเรียนที่ขาดเรียนในแต่ละวันและเฉลี่ยแต่ละปี
 - 7.6 เหตุผลที่นักเรียนขาดสอบและขาดเรียน
 - 7.7 สถิติรายได้ และค่าใช้จ่ายการศึกษา แยกเป็นประเภท เป็นต้น

ซงศ์ วงษ์ชั้น (2527 : 48-58) ความสูญเปล่าทางการศึกษานั้น หมายถึง การที่รัฐบาลต้องสูญเสียเงินทอง วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนกำลังคนและเวลาโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์

ไพศาล กมลฉ่ำ (2526 : 14) ความสูญเปล่าทางการศึกษา เกิดจากความพยายามทางการศึกษาที่จะให้บุคคลที่เข้ามาทำการศึกษาในหลักสูตรหนึ่ง เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ ตามช่วงเวลาที่กำหนดให้ แต่บุคคลดังกล่าวนั้น ไม่สามารถเรียนได้สำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร หรืออาจกล่าวได้อีกว่า

ศิริชัย ชินะตั้งกูร (2526 : 19) ความสูญเปล่าทางการศึกษาสามารถมองได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ ความสูญเสียด้านภายใน (Internal Wastage) และความสูญเสียด้านภายนอก (External Wastage) ความสูญเสียด้านภายใน หมายถึง ความสูญเปล่าอันเนื่องมาจากระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งสามารถดูได้จาก อัตราการออกกลางคัน อัตราการซ้ำซ้อน ส่วนความสูญเสียด้านนอก หมายถึง ความสูญเสียด้านเนื่องมาจากการผลิตนักศึกษาออกมาแล้วไม่มีงานทำหรือว่างงาน ซึ่งสามารถดูได้จากการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาหรือการทำงานต่ำกว่าความรู้ที่ได้เรียนมา

อนันต์ กรุแก้ว (2525 : 66) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องเริ่มด้วยการให้การศึกษาแก่บุคคล การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตและสังคม มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวของระบบเพราะเป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือ การผลิตกำลังคนของชาติให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังใจในการพัฒนาประเทศได้ ยกเว้นความล้มเหลวทางการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ เห็นได้จากแต่ละปีรัฐบาลได้ทุ่มเทเงินงบประมาณอย่างสูงเพื่อมุ่งหวังให้เยาวชนของชาติมีการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวตามอัตภาพได้

อำรุง จันทวานิช (2522 : 15) กล่าวว่า สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับประสิทธิผลทางการศึกษา กล่าวคือ ถ้าการศึกษาที่มีความสูญเปล่าทางการศึกษาต่ำย่อมหมายความว่าประสิทธิภาพทางการศึกษาสูง แต่ถ้าการศึกษาที่มีประสิทธิภาพทางการศึกษาต่ำความสูญเปล่าทางการศึกษาก็จะมากขึ้น

เรวัต และ กุปตะ (Rawat and Gupta. 1970 : 19-26) ซึ่งเป็นนักการศึกษาชาวอินเดีย กล่าวว่าความสูญเปล่าทางการศึกษา มีสาเหตุเนื่องมาจาก นักเรียนขาดความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมทางโรงเรียนความไม่เหมาะสมของการจัดเวลาเรียน ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อการศึกษา

ของบุตร นักเรียนมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ ผู้ปกครองยากจน ประเพณีและสังคมไม่เหมาะสม โรงเรียนไม่มีโครงการปรับปรุงที่ดีสอบตกซ้ำชั้นเพราะระบบการวัดผลไม่ดี และนักเรียนอายุมากเกินไป

คาร์เมท (Kamat. 1968 ; อ้างอิงใน ขนบ เพชรซ้อน. 2540 : 11) ได้อธิบายความหมายของความสูญเปล่าทางการศึกษาไว้ว่าความพยายามทางการศึกษาที่จะให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ ตามเวลาที่กำหนดให้แล้วบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นกลับไม่สำเร็จการศึกษาหรือบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ความสูญเปล่านี้ดูได้จากการออกกลางคันหรือไม่สำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ในลักษณะการเรียนช้ากว่ากำหนด ค่าของความสูญเปล่าทางการศึกษาสัมพันธ์กันกับประสิทธิภาพทางการศึกษา ซึ่งวัดได้จากความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและกล่าวว่าความสูญเปล่าทางการศึกษา และประสิทธิภาพทางการศึกษาเป็นส่วนเติม (Complement) ซึ่งกันและกัน

1. ความสำคัญของการสูญเปล่าทางการศึกษา

การจัดการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จนั้น คือ การบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาโดยการทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ฉะนั้นสถานศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องทำทุกวิถีทางใช้กลยุทธ์ทุกรูปแบบในการที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดแต่ถ้าการศึกษาที่สถานศึกษาไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดได้นั้นคือ การสูญเปล่าทางการศึกษาสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษานั้นคือ การออกกลางคันของผู้เรียนได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษาในต่างประเทศซึ่งเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษา ไว้หลายลักษณะด้วยกัน ดังนี้

สกอตท (Scott. 1968 : 260 ; อ้างอิงใน ขนบ เพชรซ้อน. 2540 : 37) ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสูญเปล่าทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษพบว่าการศึกษาในระดับวิทยาลัยเทคนิค มีอัตราส่วนความสูญเปล่าอยู่ระหว่าง 27.6 ถึง 35 เปอร์เซ็นต์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด มีอัตราส่วนความสูญเปล่า ประมาณ 19 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ได้มีการรายงานความสูญเปล่าทางการศึกษาของ ยูเนสโก (UNESCO. 1968 : 88-89 ; อ้างอิงใน ขนบ เพชรซ้อน. 2540 : 38) ว่ายังเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงอยู่ในแถบเอเชีย และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพของระบบการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งผลต่อการศึกษาพบว่า 1) การออกก่อนสำเร็จการศึกษามีมากถึงร้อยละ 40 ถึง 60 ในระหว่างระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 2) เกิดขึ้นในชนบทมากกว่าสถานศึกษาในเมือง และเกิดขึ้นกับเด็กผู้หญิง

มากกว่าเด็กผู้ชาย 3) เด็กที่มีอายุเกินกว่าที่กำหนดไว้ก่อนสำเร็จการศึกษามากกว่าเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ปกติ 4) สถานศึกษาที่ครูมีการแตกแยกไม่สามัคคีจะมีอัตราเด็กออกก่อนสำเร็จการศึกษาสูง 5) อัตราการตกซ้ำชั้นสูง อัตราการออกก่อนสำเร็จการศึกษาสูงไปด้วย 6) มีหลักฐานบางประการที่แสดงว่าอัตราการออกก่อนสำเร็จการศึกษาสูงในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก

คาร์เมท (Kamat. 1968 : 5-12 ; อ้างอิงใน ขนบ เพชรซ้อน. 2540 : 11) ได้อธิบายความหมายของความสูญเสียค่าทางการศึกษาไว้ว่า ความพยายามทางการศึกษาที่จะให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้แล้วบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นกลับไม่สำเร็จการศึกษาหรือบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ความสูญเสียค่านี้ได้จากการออกกลางคันหรือไม่สำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ในลักษณะการเรียนช้ากว่ากำหนด ค่าของความสูญเสียค่าทางการศึกษาสัมพันธ์กันกับประสิทธิภาพทางการศึกษา ซึ่งวัดได้จากความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและกล่าวว่าความสูญเสียค่าทางการศึกษา และประสิทธิภาพทางการศึกษาเป็นส่วนเติม (Complement) ซึ่งกันและกัน

เกดกิล และเดนเคิเกอร์ (Gadgil and Dandeker. 1955 : 67 ; อ้างอิงใน ขนบ เพชรซ้อน. 2540 : 11) กล่าวว่า ความสูญเสียค่าทางการศึกษา คือ ความไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของการศึกษาในระดับนั้น

2. ประเภทของการสูญเสียค่าทางการศึกษา

จากความหมายและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสามารถแบ่งประเภทความสูญเสียค่าทางการศึกษาได้ตามแนวคิดของนักการศึกษาดังนี้

ศิริชัย ชินะตั้งกูร (2526 : 19) ได้แบ่ง ประเภทของการสูญเสียค่าทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ความสูญเสียค่าภายใน หมายถึง ความสูญเสียค่าอันเนื่องมาจากระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา ซึ่งสามารถดูได้จากดัชนีหลายตัว เช่น อัตราการซ้ำชั้น การใช้เวลาเรียนมากกว่าปกติ การออกกลางคัน ส่วนความสูญเสียค่าภายนอก หมายถึงความสูญเสียค่าอันเนื่องมาจากการผลิตนักศึกษาออกมาแล้วไม่มีงานทำหรือว่างงานซึ่งสามารถวัดได้จากดัชนีการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาหรือการทำงานต่ำกว่าความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมา หรืออาจวัดได้จากดัชนีอัตราการไม่รู้หนังสือ(ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้)ของผู้ที่จบการศึกษาดังนั้นจะเห็นว่าความสูญเสียค่าทางการศึกษาจึงเกี่ยวข้องกันอย่างผกผันกับประสิทธิภาพภายใน และประสิทธิภาพภายนอกของระบบการศึกษา

2. ความสูญเสียเปล่าภายนอก หมายถึง ความสูญเสียเปล่าที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากระบบการศึกษา เบื้องจากา สุทธะพินทุ (2536 : 10-11) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาไว้ดังนี้

- 2.1 การที่นักเรียนสอบตก และเรียนซ้ำชั้น
- 2.2 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากครูไม่ได้สอน และนักศึกษาไม่ได้เรียนเต็มที่
- 2.3 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากการใช้ห้องเรียน อาคาร และสถานที่ โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า
- 2.4 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากการบริหารงาน เช่น นโยบายไม่แน่นอน ไม่สานต่อเนื่องกันการจัดอัตราครูที่ไม่เหมาะสม การผลิตนักเรียนไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดการว่างงาน
- 2.5 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากครูหย่อนสมรรถภาพ เช่น ทำการสอนโดยไม่ได้เตรียมการสอน และขาดความรับผิดชอบ
- 2.6 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากการใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น มีวัสดุอุปกรณ์ แต่ไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ ไม่มีการบำรุงรักษา
- 2.7 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากขาดระบบการแนะแนว ในเรื่องเกี่ยวกับหลายด้านที่พอจะมองเห็น คือ
 - 2.7.1 นักศึกษาเลือกเรียนผิดสาขาวิชา หรือวิชาที่ไม่ถูกกับนิสัย ทำให้สอบตก หรือ ต้องเปลี่ยนวิชาเรียนกลางคัน เสียเวลาเรียน
 - 2.7.2 ให้การศึกษาแก่นักเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่นักศึกษามุ่งไปอย่างหนึ่ง ทำให้การศึกษาสูญเสียเปล่า ไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย
 - 2.7.3 เรียนแล้วไม่ได้ประโยชน์ เช่น เรียนอาชีวศึกษาแล้วไม่ได้ใช้วิชานั้น เป็นต้น
- 2.8 ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากขาดการตรวจสอบทางสถิติ และขาดการวางแผนที่ดีสาเหตุสำคัญของการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา ซึ่งจะผูกผันกับการลดประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา จำนวนผู้ออกกลางคันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่าใด ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาก็ย่อมทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นการลงทุนทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร คน งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งการบริหารการจัดการ ซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้อาจมาจากแหล่งเงินที่ต่างกันเช่น เงินงบประมาณของรัฐบาล หรืออาจเป็นแหล่งเงินจากภาคธุรกิจเอกชนที่ให้การช่วยเหลือทางการศึกษา การลงทุนสนับสนุน หรือการส่งเสริมให้บริการทางการศึกษาที่ดีขึ้น แม้ว่าแหล่งเงินทางการศึกษาจะมีแหล่งที่มาหลายแหล่งก็ตาม แต่แหล่งที่สำคัญก็คือแหล่งเงินที่มาจากภาครัฐบาล ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาจึง

เป็นสิ่งที่นักการวางแผนการศึกษาจำเป็น ต้องหาเกณฑ์ช่วยในการกำหนด เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีความสูญเสียทางเศรษฐกิจน้อยที่สุดจากแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งประเภทความสูญเสียของนักการศึกษาข้างต้นผู้ศึกษาค้นคว้าสามารถสังเคราะห์ประเภทความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.8.1 ประเภทความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา

2.8.2 ประเภทความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากการกระทำของตัวนักเรียนนักศึกษาเอง

2.8.3 ประเภทความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากผลกระทบทางภาวะเศรษฐกิจ

2.8.4 ประเภทความสูญเสียเปล่าที่เกิดจากธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา หมายถึงการเสียไปโดยปราศจากสิ่งตอบแทนกลับมา ซึ่งผลของกระบวนการจัดการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามเวลาที่กำหนดไว้ทำให้เกิดผลเสียขึ้นในด้านค่าใช้จ่ายทั้งของรัฐบาล หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา และสภาพจิตใจของบุคคล

การออกกลางคัน

1. ความหมายของการออกกลางคัน

รุ่งโรจน์ อาริยะ (2552 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น ลาออกเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จำหน่ายชื่อออกเพราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา ขาดเรียนเกินกำหนดจึงพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา

วัชรินทร์ แสงมา และคณะ (2546 : 4) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษาแล้วต้องออกก่อนสำเร็จการศึกษาด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ได้แก่ การลาออก ไม่ลงทะเบียนเรียนหรือผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

เบญจมา สุธะพินทุ (2550 : 45) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

จรรยา วิรุฬรัตน์ (2550 : 67) การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สุรชาติ กองธรรม (2549 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร

กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่เรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม

ชัยมงคล จำริญ (2548 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนการเรียนจบตามหลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกจากสถานศึกษาหรือหยุดเรียนก่อนครบเวลาเรียน ซึ่งไม่ใช่สาเหตุอันสืบเนื่องมาจากการย้ายที่เรียน

ภูมริน บุญทวี (2548 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาหยุดเรียนในกระบวนการเรียนการสอนก่อนที่จะจบหลักสูตร เช่น เข้าเรียนแล้วหยุดเป็นช่วง ๆ จนกระทั่งมีเวลาเรียนไม่พอ หรือเข้าเรียนระยะหนึ่งแล้วหยุดเรียนไปเลย หรือเข้าเรียนแล้วไม่เข้ารับการประเมินผล เป็นต้น

สรุศักดิ์ คดีพงษ์ธาดา (2548 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในระหว่างที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกรณีโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 45-55 : อ้างอิงใน ศิริชัย กาญจนवासี. 2521 : 62) ให้ความหมายว่า การออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนถูกจำหน่ายชื่อออกจากโรงเรียน

ศิริชัย กาญจนवासี (2521 : 63) กล่าวว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนจบหลักสูตรโดยไม่ได้ไปเรียนต่อที่อื่น ซึ่งมีลักษณะ 2 ประการ คือ

1. ออกจากโรงเรียนก่อนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนเมื่อจบหลักสูตรในระดับชั้นใดชั้นหนึ่งแต่ไม่ได้ครบทุกชั้น

2. ออกจากโรงเรียนตอนสิ้นปีการศึกษา เป็นลักษณะของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนเมื่อจบหลักสูตรในระดับชั้นใดชั้นหนึ่งแต่ไม่ได้ครบทุกชั้นเมื่อประกอบกับการนิยามของ วูดส์ (Wood. 2006 : 1) ที่กล่าวว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้กับการนิยามของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9-10) และ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550 : 32) ที่ได้นิยามการออกกลางคันไว้ว่า การออกกลางคัน คือการที่นักเรียนต้องออกจากระบบโรงเรียนก่อนเรียน

จบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนโดยสมบูรณ์คือ นักเรียนที่โรงเรียนจำหน่ายออกจากทะเบียนนักเรียน โดยไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการจำหน่ายออกจากทะเบียนนักเรียนเพราะเหตุย้ายไปเรียนที่โรงเรียนอื่น ซึ่งในกลุ่มนี้เป็นนิยามตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ และ 2) นักเรียนกลุ่มที่ออกกลางคันยังไม่สมบูรณ์ เป็นนักเรียนกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงหรือมีแนวโน้มจะออกกลางคัน คือนักเรียนที่โรงเรียนยังไม่ได้จำหน่ายออกจากทะเบียนแต่มีโอกาเสี่ยงที่จะออกกลางคันด้วยการขาดเรียนบ่อย ๆ และมีลักษณะสำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วย ดังเช่น ถูกจับเพราะต้องคดีความหรือถูกคุมตัวในสถานพินิจ ถูกคุมประพฤติ เจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ สมรสแล้วหรือตั้งครรภ์ และรักษาตัวจากการติด ยาเสพติด เด็กในกลุ่มเสี่ยงนี้จะขาดเรียนและออกกลางคันไปในที่สุด นักเรียนกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ต้องป้องกันไม่ให้ออกกลางคัน ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 3 ลักษณะคือ

2.1 กลุ่มนักเรียนที่ขาดเรียนเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนบางประการ เช่น ขาดเรียนเพราะขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการเรียน มีปัญหาด้านจิตใจ ซึ่งคาดได้ว่ามีโอกาเสี่ยงที่จะขาดเรียนมากขึ้นในอนาคต

2.2 กลุ่มที่เริ่มหยุดเรียนเป็นนักเรียนกลุ่มที่ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลจาก 1-2 วัน ในแต่ละสัปดาห์ติดต่อกันไปเป็นเดือน

2.3 กลุ่มที่หยุดเรียนต่อเนื่องเป็นกลุ่มนักเรียนที่ขาดเรียนเป็นประจำ โดยขาดเรียนต่อเนื่องกันมากกว่า 10 วัน ในแต่ละเดือนจนถึง 3 เดือนขึ้นไป

สรุปความหมายของการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาออกจากสถานศึกษา โดยขาดการติดต่อกับงานทะเบียน และถูกจำหน่ายชื่อออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ โดยไม่ใช่สาเหตุเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

แนวคิดพื้นฐานของการออกกลางคัน

การให้ความหมายหรือนิยามของคำว่า การออกกลางคันทันทีมีความหมายแตกต่างกันตามช่วงเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางที่นักเรียนออกจากโรงเรียนรวมถึงวิธีการคำนวณอัตราการออกกลางคันที่แตกต่างกันไป ซึ่ง วูดส์ (Woods, 2006 : 79) ได้จำแนกวิธีการคำนวณอัตราการออกกลางคันออกเป็น 3 แนวทางคือ 1) อัตราตามผลลัพธ์ (Event Rate) หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนในแต่ละปี และนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนในปี ก่อนหน้านี้ 2) อัตราตามสถานภาพ (Status Rate) หมายถึง อัตราสะสมซึ่งจะมีจำนวนมากกว่าอัตราการตามผลลัพธ์แสดงถึงสัดส่วนของนักเรียนที่ออกกลางคันต่อ

ประชากรในวัยเรียน และไม่ได้ ลงทะเบียนเรียนในช่วงเวลาที่กำหนดและ 3) อัตราตามวัย (Cohort Rate) อธิบายถึงจำนวนผู้ออกกลางคันจากกลุ่มอายุเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกันของ นักเรียนในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งการจำแนก นิยามของการออกกลางคันนี้ จึงแสดงถึงจำนวนนักเรียน ที่ไม่จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของการวิจัยในครั้งนี้

1. การออกกลางคันในประเทศไทย

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่คนไทยพึงได้รับด้วยโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องให้บริการอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย ด้วยการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเป็นงบประมาณเพื่อการศึกษา ในฐานะที่การศึกษา มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เพื่อให้นักเรียนทุกคนจะต้องรับการ ศึกษาภาคบังคับเก้าปี ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้เด็กที่มี อายุย่างเข้าปีที่เจ็ดต้องเข้ารับการศึกษาระดับชั้นปีที่หนึ่งจนถึงชั้นปีที่ เก้าของการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา พ.ศ. 2542 หรือจนกว่าอายุย่างเข้าปีที่สิบหก โดยได้รับการศึกษา ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และการ ช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา ภาคบังคับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 2-6)

สำหรับสถานการณ์การออกกลางคันในปีการศึกษา 2550 (อมรวิชช์ นาครทรรพ. 2549: 12) พบว่ามีนักเรียนออกกลางคันตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวม 119,626 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของนักเรียนทั้งหมด 8,513,828 คน เป็นนักเรียนชาย 69,244 คน เป็นหญิง 50,382 คน โดยแยกออกตามสาเหตุได้ตามลำดับดังนี้ ฐานะยากจน 39,700 คน อื่น ๆ 30,474 คน อพยพตามผู้ปกครอง 18,133 คน มีปัญหาครอบครัว 7,403 คน หาเลี้ยง ครอบครัวยาก 5,114 คน สมรส 4,898 คน เจ็บป่วยอุบัติเหตุ 1,052 คน และต้องคดีหรือถูกจับ 252 คน

เมื่อพิจารณาเป็นระดับช่วงชั้นพบว่า มีนักเรียนออกกลางคันเมื่อเปรียบเทียบกับ จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันในแต่ละระดับชั้นจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ระดับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 52,001 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 ระดับช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษา ตอนปลาย) 22,422 คน คิดเป็นร้อยละ 18.28 ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) 18,938 คน คิดเป็นร้อยละ 15.44 ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) 17,520 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และระดับอนุบาล 11,771 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60

2. การออกกลางคันในต่างประเทศ

การออกกลางคันเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก และเป็นปัญหาทางสังคมที่มีความซับซ้อนที่ไม่สามารถแก้ไขอย่างง่าย ๆ ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่ามีนักเรียนที่ออกกลางคันในหลายประเทศ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งผลของการออกกลางคันก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวนักเรียนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับการศึกษาภาคบังคับนั้นย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวนักเรียนเป็นอันมากในอนาคต

จากการสำรวจขององค์การสหประชาชาติ พบว่า มีเด็กเข้าเรียนในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียใต้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนอีกเป็นจำนวนมากกว่า 46 ล้านคน ในภูมิภาคนี้ที่ออกกลางคันก่อนจบชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับการสำรวจของธนาคารพัฒนา แห่งเอเชีย (Asia Development Bank. 2004 : 35-45) ที่สำรวจพบว่าอัตราการออกกลางคันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูงกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 50 ซึ่งมีนักเรียนร้อยละ 50 ที่จบระดับ 5 ภายใน 5 ปี นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่จะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครอบครัว คุณค่าของการศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับการพัฒนาชาติเป็นที่รับทราบกันดีทั่วโลกและอัตราการคุ้มทุนของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษานั้นมีจำนวนมากและสูงกว่าร้อยละ 25 ในประเทศกำลังพัฒนาการศึกษาในระบบเป็นแนวทางที่มีต้นทุน และประสิทธิผลสูงสำหรับการยกระดับทักษะพื้นฐานและสมรรถนะซึ่งนำไปสู่การมีสวัสดิการ และผลผลิตทางเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่มีคุณภาพดี

ในประเทศสิงคโปร์ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ที่ร้อยละ 1.6 ซึ่งลดลงมาจากร้อยละ 5.3 ในปี พ.ศ. 2540 และร้อยละ 3.6 ในปี พ.ศ. 2545 ด้วยสาเหตุหลายประการ ดังเช่น อิทธิพลจากเพื่อนและครอบครัว การขาดแรงจูงใจ ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ของตนเอง โอกาสในการทำงานและปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาจากครอบครัว อัตราการออกกลางคันที่ลดลงนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการปรับปรุงการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ และในทุกกลุ่มเชื้อชาติ โดยการกำหนดความต้องการจำเป็นสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันตั้งแต่เริ่มต้น โดยการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นมากขึ้นให้แก่โรงเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันสูง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 70 โรงเรียน และมีการสร้างเครื่องมือตรวจสอบนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและทางอารมณ์ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเพื่อช่วยครูให้สามารถควบคุมพฤติกรรมนักเรียน รัฐบาลก็มีนโยบายที่จะคงอัตราการออกกลางคันให้อยู่ในระดับต่ำ คือร้อยละ 1.5 ในปี พ.ศ. 2554 และปรับปรุงให้ดีขึ้นตลอดเวลา ด้วยการให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนมีการศึกษาอย่างน้อยสี่ปี ซึ่งจะทำให้ได้เรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็ม

ตามศักยภาพและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในชีวิต กระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ (Ministry of Education Singapore. 2008 : เว็บไซต์)

ในประเทศจีน จากการสำรวจของคณะกรรมการกลางของสมาคมส่งเสริมประชาธิปไตยของจีน พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกจากโรงเรียนสูงขึ้นเกือบถึงร้อยละ 40 ในจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันนี้ ประมาณร้อยละ 16.7 เลือกที่จะออกจากบ้านไปทำงานที่อื่นส่วนอีกร้อยละ 48.3 เลือกที่จะอยู่บ้านทำงานเกษตรกรรม ซึ่งอัตราการออกกลางคันที่สูงขึ้นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชนบทให้แย่ลง และยังส่งผลต่อคุณภาพของเกษตรกรและขีดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชนบท ซึ่งสาเหตุสำคัญนอกจากจะเกิดจากฐานะทางการเงินของผู้ปกครองแล้ว ยังมีความเบื่อหน่ายต่อโรงเรียนของนักเรียนด้วย (China Daily. 2005 : เว็บไซต์)

สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน มีหลายสาเหตุ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ประสิทธิ์ อังกินันท์ และรัชณีพร สุขเกษม (2556 : 84-87) การศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี พบว่าสาเหตุปัญหาการออกกลางคันด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.31 รองลงมา คือสาเหตุปัญหาการออกกลางคันด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย 3.30 และสาเหตุปัญหาการออกกลางคันด้านครูผู้สอนและครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.20 ตามลำดับ

งานวิจัย พัฒนานวัตกรรมการและสิ่งประดิษฐ์ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง (2556 : 3-7) การศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา และแนวทางแก้ไข ปัญหาการออกกลางคันนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคลำปาง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันและแนวทางแก้ไข ปัญหาการออกกลางคันและความช่วยเหลือของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคลำปาง ปีการศึกษา 2556 โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน นักศึกษาที่ออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2555 ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 123 คน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 63 คน ครอบคลุม 7 แผนกวิชา และนักเรียน นักศึกษาที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน (กลุ่มเสี่ยงถูกคัดกรองโดยครูที่ปรึกษา) ในปีการศึกษา 2555 ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 28 คน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 13 คน ครอบคลุม 7 แผนกวิชา รวมจำนวนทั้งหมด 227 คน เกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันมี 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอนและด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคืน/มีแนวโน้มจะออกกลางคืน โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ซึ่งถ้าพิจารณาตามรายด้าน มีดังนี้ ด้านครอบครัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายได้ครอบครัวไม่เพียงพอ อยู่ในระดับ ปานกลาง และ ย้ายตามครอบครัว อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย,ด้านส่วนตัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขาดเรียนมากจนหมดสิทธิ์สอบ และ คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ในส่วน มีปัญหาชู้สาว/มีบุตรก่อนวัยอันควร ,ต้องหากดีหรือต้องข้อหาอยู่ในสถานพินิจฯ, มีปัญหากับครูผู้สอน และมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย, ด้านสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระบบการติดต่อกับสถานศึกษาล่าช้าและขาดความเป็นเอกภาพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย, ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้เรียนในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย, ด้านครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย, ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ร้านเกมส์อยู่ใกล้สถานศึกษาทำให้ง่ายต่อการหนีเรียน อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รังสรรค์ วณิชจิวัฒน์, อุทัยวรรณ เพียรธรรม และกาญจนา ลิ้มประเสริฐ (2556 : 10) การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้งมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคืนของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1/2556 จำนวน 136 คน ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 49 คน บุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ จำนวน 17 คน นักเรียนนักศึกษาหรือผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคืนไปแล้ว จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามเรื่องสาเหตุการออกกลางคืนของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ โดยได้ทำการศึกษา 6 ด้าน คือ 1. ด้านสถานศึกษา 2. ด้านครูผู้สอน 3. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 4. ด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา 5. ด้านสภาพครอบครัวและ 6. ด้านสภาพแวดล้อมจากการศึกษาพบว่า

ด้านสถานศึกษา สาเหตุการออกกลางคืนโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคืนและนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกลงโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษา

จะมองถึงความเหมาะสมของอาคารเรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการรับผู้เรียนเข้าเรียนของสถานศึกษา การบริการอำนวยความสะดวก ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษา จะมองถึงความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้เรียนและนโยบายการบริหารจัดการของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิจะมองถึงจัดกิจกรรมมากเกินไป และการจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ด้านครูผู้สอน สาเหตุการออกกลางคันโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคันและนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษา จะมองถึงความสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียนและการเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูเช่นเดียวกับผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาจะมองถึงความสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียนและการเคร่งครัดในกฎระเบียบของครู ส่วนบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ จะมองถึงสื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัยและ กิจกรรมการสอนของครูไม่น่าสนใจ

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สาเหตุการออกกลางคันโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคันและนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษาจะมองถึงการจัดการเรียน การจัดรายวิชาลงเรียนในภาคเรียนต่าง ๆ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรและความเหมาะสมของการจัดสถานที่เรียน และฝึกปฏิบัติ ตามลำดับ สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่มองถึงบรรยากาศในการเรียนการสอน และการจัดการเรียน ในขณะที่บุคลากรทางการศึกษามองถึงอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ และความเหมาะสมของการจัดสถานที่เรียนและฝึกปฏิบัติ ตามลำดับ

ด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา สาเหตุการออกกลางคันโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคันและนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษาจะมองถึง ความถนัด ความสนใจและทัศนคติต่อวิชาชีพที่เรียน การคบเพื่อนต่างเพศ ขี้เกียจเรียน และ ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นนอกวิทยาลัยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

สภาพครอบครัว สาเหตุการออกกลางคันโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคันและนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษา จะมองถึง ต้องหารายได้จุนเจือครอบครัวและ ไม่มีเงินมาเรียนซึ่งตรงกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาและยังให้ความเห็นอีกว่าเกิดจากพ่อแม่ไม่สนใจการเรียนของนักเรียนและ พ่อแม่ทะเลาะกัน แยกทางและอาศัยอยู่กับญาติ

ด้านสภาพแวดล้อม สาเหตุการออกกลางคันโดย นักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคัน

และนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งเป็นผู้เรียนและมีความรู้สึกโดยตรงต่อสภาพของสถานศึกษาจะมองถึง การปรับตัวให้เข้ากับวิทยาลัย ความปลอดภัยของหอพัก ที่พักห่างไกลจากสถานศึกษาปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (เข้มงวด กวดขัน ลงโทษรุนแรง) เกี่ยวกับสาธารณูปโภคในวิทยาลัย (น้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำ และหอพัก) สอดคล้องกับความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา

วิทยาลัยชุมชนระนอง (2554 : 10-15) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุการออกกลางคัน ของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนระนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การออกกลางคันของนักศึกษา ความคาดหวังที่มีต่อการแก้ไข ปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนระนอง ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับอนุปริญญา ปี การศึกษา 2553 วิทยาลัยชุมชนระนองที่ออกกลางคัน จำนวน 124 คน กระจายตามสถานที่จัดการศึกษาต่าง ๆ คือ อำเภอเมือง อำเภอกระบุรี อำเภอละอุ่น อำเภอเกาะเปอร์ และอำเภอสุขสำราญ ประกอบด้วยสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นการศึกษาปฐมวัย การจัดการทั่วไป และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลนักศึกษาที่ออกกลางคัน ได้เป็นจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 83.87 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนระนอง ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของเมื่อพิจารณาในภาพรวม ด้านที่มีระดับสภาพปัญหา มากที่สุด คือ ด้านนักศึกษา รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านสถานศึกษา และด้านอาจารย์ ตามลำดับ โดยด้านนักศึกษาในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีสภาพปัญหา มากที่สุด คือ มีปัญหาเรื่องการแบ่งเวลาในการเรียนกับการทำงาน รองลงมา คือ ถ้ายังศึกษาต่อจะทำให้เสียโอกาสในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านครอบครัวในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านหลักสูตรในภาพรวม พบว่าสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านอาจารย์ในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย

บุญโชติ ชำนาญ และนางอุไรรัก ดรุณวรรณ (2554 : 1-10) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษา ปีการศึกษา 2554 2) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน กำลังศึกษา ปีการศึกษา 2554 พบว่าสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา 1) ด้าน

สถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ใน ระดับมาก คือ ความเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบของสถานศึกษา 2) ด้านครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง คือการเคร่งครัดใน กฎระเบียบของครูผู้สอน มากเกินไป 3) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ความคิดเห็นโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง คืออุปกรณ์การ เรียนการสอนไม่ทันสมัยเพียงพอ 4) ด้านส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษา ความคิดเห็นโดยภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือมีปัญหาชู้สาว อบายมุข หรือยาเสพติด 5) ด้านครอบครัว ความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สิทธิพร ประวัตินุ่งเรือง (2545 : 52) ศึกษาเรื่องการทำความเข้าใจการออกกลางคัน ในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะกรณีศึกษา โดยมี จุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบปัจจัยกระบวนการ และการรับรู้ที่เกี่ยวกับการออกกลางคันของ นักเรียน โรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 รวมถึงเหตุผลของ การออกกลางคันตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และทีมงานโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วยนักเรียนที่ออกกลางคัน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่ออกกลางคัน 5 คน ครูและ ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การตรวจสอบเอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันสูงในโรงเรียนทุกประเภทปัจจัย เสริมของการออกกลางคัน จำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ ภูมิหลังครอบครัว ลักษณะส่วนตัวของ นักเรียน ปัจจัยภายในโรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียน นักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง เดี่ยวหรือครอบครัวที่สอง และมีประวัติการเข้าชั้นมีโอกาสที่จะออกกลางคันสูง เพื่อนมีอิทธิพล สำคัญต่อการนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยง และการออกกลางคัน รวมถึงการถูกกดขี่รังแก และ ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันในปีแรก

กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 7-8) กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนระดับประถมศึกษาออกกลางคัน มีดังนี้

1. เรียนตกซ้ำชั้น
2. นักเรียนโตเกินวัยเพราะตกซ้ำชั้นและแจ้งเกิดไม่ตรงกับความจริง
3. การคมนาคมไม่สะดวก ต้องเดินทางไกลมาโรงเรียน
4. ครอบครัวยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีรายได้ไม่แน่นอน มีหนี้สินจึงต้องให้เด็ก

ออกมาช่วยงานบ้าน ขาดแรงงานหาเลี้ยงครอบครัว ติดตามผู้ปกครองไปทำงานที่อื่นเพื่อหา รายได้

5. ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการเรียน เห็นว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการมาโรงเรียน และพอใจให้เด็กหยุดเรียน
6. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เหมาะสม เช่น อาคารเรียนไม่พอ นักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนคับแคบไม่ปลอดภัย
7. ครูสอนไม่ดี ครูดู ครูไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก ขาดอุปกรณ์การเรียนที่น่าสนใจ
8. ถูกเพื่อนรังแก กลัวครูลงโทษ
9. เจ็บป่วย ย้ายที่อยู่

เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนที่มาพร้อมกับการขาดเรียน ดังที่ สมพร สุทัศน์ีย์ (2541 : 84-85) พบว่าการขาดเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับนั้น นักเรียนที่ออกกลางคัน มีเหตุผลสำคัญหลายด้าน ในบางกรณีก็อาจได้รับความเห็นชอบของบิดามารดา ได้แก่ การหยุดเพื่อรักษาจากการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ ต้องช่วยผู้ปกครองดูแลน้อง หรือทำงานหารายได้ มาช่วยเหลือครอบครัว หรือต้องประกอบอาชีพเนื่องจากขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของการออกกลางคันของนักเรียนพบว่า การออกกลางคันได้รับผลกระทบหรืออิทธิพลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและซับซ้อนกันหลายประการ เทเลอร์และลอฟสตรอม (Tyler and Lofstrom. 2009 : 77) และไม่อาจแยกออกจากกันได้ และในทางกลับกัน ผลกระทบของการออกกลางคัน ก็อาจส่งผลโดยรวมต่อเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมโดยรวมได้ ประเด็นเหล่านี้อาจประกอบด้วยความยากจน การไม่มีงานทำ การแข่งขันชั้นบทบาทของครอบครัว ค่านิยมทางสังคม สวัสดิการทางสังคม การทารุณเด็ก และการติดยาเสพติด

นักวิจัยส่วนใหญ่ระบุสาเหตุของการออกกลางคันไว้ ดังนี้คือ (Alliance for Excellent Education. 2009 : เว็บไซต์)

1. นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่แล้ว ดังเช่น นักเรียนมีอัตราการขาดเรียนสูงหรือประสบหรือล้มเหลวจากการเรียน ซึ่งทำให้เกิดการออกกลางคันในอนาคต
2. นักเรียนสอบตกหรือมีการซ้ำชั้น การซ้ำชั้นทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น และมีอายุมากกว่าเพื่อนในชั้นต่อไป
3. ไม่ได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้นักเรียนบางส่วนสูญหายไประหว่างการส่งต่อ
4. มีผลการเรียนต่ำ ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวนกว่าหกล้านคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 25 มีโอกาสออกกลางคันมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดีถึง 20 เท่า

5. ขาดความผูกพันทางวิชาการและความผูกพันทางสังคม ซึ่งความผูกพันเหล่านี้เป็นตัวทำนายที่ดีต่อการออกกลางคันของนักเรียน หลังจากที่ได้ควบคุมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและภูมิหลังทางสังคมแล้ว

จากการศึกษาของศูนย์บริการเยาวชน สำนักงานการศึกษาออสแอนเจิลิส (Woods. 2006 : 2) กล่าวว่า การขาดเรียนของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ขยายออกไปจากโรงเรียนและส่งผลต่อตัวนักเรียนเอง ครอบครัวและชุมชน เพราะการขาดเรียนเป็นตัวทำนายความไม่รับผิดชอบที่มีอำนาจสูง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ไม่อยู่ในโรงเรียนในเวลาปกตินี้มีโอกาสที่จะก่ออาชญากรรมในชุมชนได้ เช่น การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ขโมยของตามร้านค้าและการวาดภาพที่ไม่เหมาะสมบนกำแพงหรือที่สาธารณะ ในแต่ละครั้งที่มีการจับกุมวัยรุ่นที่ตะเวนบนท้องถนน การขโมยของตามร้านค้าจะลดลงไปถึงร้อยละ 60 ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีการสนทนาที่บ่งชี้แนวโน้มของการขาดเรียนอันจะไปสู่ออกกลางคัน ดังเช่น

1. นักเรียนในเมืองใหญ่มีโอกาสออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษามากกว่าเยาวชน ในชนบทสองเท่า
2. นักเรียนที่เปลี่ยนแผนการเรียนหรือย้ายโรงเรียน โดยไม่มีเหตุผลที่แท้จริงมีโอกาสออกกลางคันมากกว่าสองเท่าขึ้นไป
3. ไม่มาเรียนโดยไม่มีเหตุผลอย่างน้อยครั้งละ 10 วัน
4. ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ
5. ออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น

การขาดเรียนเป็นปัญหาซึ่งที่ขยายตัวออกนอกพื้นที่จากโรงเรียนเพราะว่าส่งผลต่อตัวนักเรียน ครอบครัว และชุมชน โดย เดอคอลบ์ (DeKalb. 1999 : 72) กล่าวว่า การขาดเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะนักเรียนที่ขาดเรียนจะเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน นำไปสู่โอกาสที่จะเสี่ยงต่อการไม่จบการศึกษา และการออกกลางคันในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของโรบินส์ และแรตคลิฟฟ์ (Robins and Ratcliff. 1978 : 68) พบว่านักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย ๆ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะมีโอกาสที่จะไม่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 75 ซึ่งการไม่จบการศึกษานี้ทำให้ศักยภาพของการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพลดลงและได้รับผลอื่น ๆ เช่น รายได้ในอนาคตลดลงตามไปด้วย

จากข้อมูลนี้ปรากฏให้เห็นว่าในประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ล้วนประสบปัญหาออกกลางคันของนักเรียนทั้งสิ้น อาจแตกต่างกันไปตามภูมิภาค และสภาพท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถสรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนว่ามี ดังนี้ คือ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวต่ำ นักเรียนมี

การขาดเรียนสูง ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ ขาดความผูกพันทางวิชาการ ขาดความผูกพันทางสังคมและโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป สาเหตุของการออกกลางคันนั้น มีสาเหตุมาจากปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านครอบครัวสภาพเศรษฐกิจและสังคม ด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ที่จะนำมาซึ่งความสูญเปล่าทางการศึกษา ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนที่ควรต้องหาวิธีการแก้ไขให้การออกกลางคันของนักเรียนลดลง ให้มากที่สุดหรือไม่มีนักเรียนออกกลางคันเลย

ดังนั้นการทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ของการออกกลางคันนี้จำเป็นต้องศึกษาสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันทั้งหมด จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านประกอบกับงานวิจัยในประเทศที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่ามีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายสาเหตุด้วยกัน โดยสามารถนำมาสร้างเป็นตารางวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ที่	ผู้วิจัยแหล่งข้อมูล	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ปี พ.ศ.	สาเหตุการออกกลางคัน						
				1.ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	2.ด้านที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	3.ด้านที่เกี่ยวข้องกับสังคม	4.ด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	5.ด้านที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน	6.ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	7.ด้านอื่น ๆ
1	ประสิทธิ์ อังกินันท์ รัชนิพร สุขเกษม วิทยาลัยเทคนิค อุดรธานี	การศึกษาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปัญหาการ ออกกลางคันของ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี	2556	✓	-	-	✓	✓	✓	-
2	งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและ สิ่งประดิษฐ์ ฝ่ายแผนงานและ ความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	การศึกษาสภาพปัญหาที่ ส่งผลกระทบต่อการ ออกกลางคันของ นักเรียนนักศึกษาและ แนวทางแก้ไขปัญหาการ ออกกลางคันนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคลำปาง	2556	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
3	รังสรรค์ วณิชจิวพันธ์ อุทัยวรรณ เพียรธรรม กาญจนา ลี้ม-ประเสริฐ	การศึกษาปัญหาการ ออกกลางคันของ นักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีชัยภูมิ	2556	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
4	บุญโชติ ชำนาญ อุไรรัก ดรณวรรณ	การศึกษาปัญหาและ สาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช	2554	✓	✓	-	✓	✓	✓	-

ที่	ผู้วิจัยแหล่งข้อมูล	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ปี พ.ศ.	สาเหตุการออกกลางคัน						
				1.ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน	2.ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว	3.ด้านที่เกี่ยวกับสังคม	4.ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา	5.ด้านที่เกี่ยวกับครูผู้สอน	6.ด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตร และภาระเรียนภาระสอน	7.ด้านอื่น ๆ
5	วิทยาลัยชุมชน ระนอง	การศึกษาสภาพปัญหาการ ออกกลางคันของนักศึกษา ระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนระนอง	2554	✓	✓	-	-	✓	✓	-
6	สมพร ฉั่วสกุล	การศึกษาปัจจัย และ แนวทางปัญหาการออก กลางคันของนักเรียน นักศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7	2553	✓	-	✓	✓	✓	✓	-
7	ชัยมงคล จำรูญ	สาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนชายยนต์ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา	2548	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
8	Tyler&Lofstrom	Finishing high school:Alternative Pathways and dropout recovery	2552	✓	✓	✓	-	-	-	-
9	Vicuna, Robert	Critical factors affecting at-risk Hispanic students and the conditions leading to dropout	2554	✓	✓	-	✓	-	✓	-

ที่	ผู้วิจัยแหล่งข้อมูล	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ปี พ.ศ.	สาเหตุการออกกลางคัน						
				1.ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน	2.ด้านที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	3.ด้านที่เกี่ยวข้องกับสังคม	4.ด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	5.ด้านที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน	6.ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	7.ด้านอื่น ๆ
10	Russell Rumberger and Sun Ah Lim	California Dropout Research Project	2551	✓	✓	-	-	-	✓	-
11	JoAnn S. Anderson	Boys in crisis:A grounded theory study of high school dropouts in a rural setting	2550	✓	-	-	-	-	✓	-
สรุป		ความถี่		11	10	2	7	7	10	-

จากตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าสาเหตุของการออกกลางคันทันทีจะมีสาเหตุหลักมาจาก 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอนและด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย และการสร้างแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

1. ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

ปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน หากไม่มีผู้เรียน การเรียนการสอนก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ในระบบการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น นักศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมและมีพื้นฐานความรู้เพียงพอ นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยมเชื่อว่า การที่นักเรียนสอบตกหรือไม่บรรลุผลในการเรียนเพราะพื้นฐานความต้องการของนักเรียนไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งในเรื่องความต้องการพื้นฐานของนักเรียนนั้น Taylor ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของนักเรียนได้ดังนี้ (เกษตร เมืองทอง. 2544 : 7)

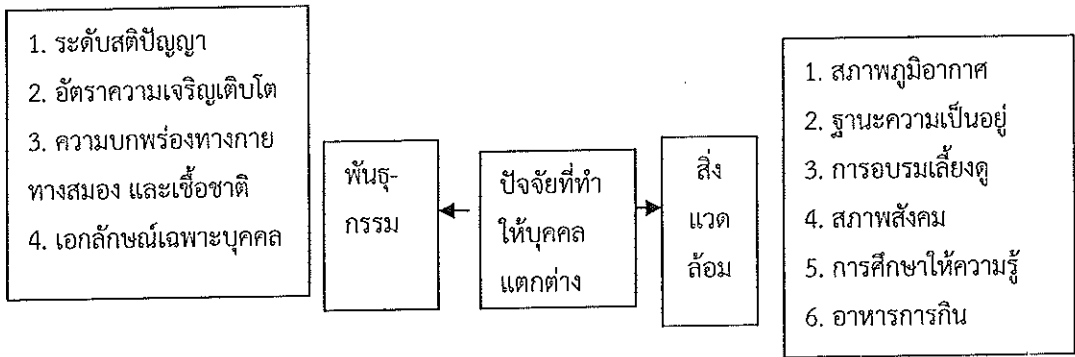
1. ความต้องการเข้าถึงเป้าหมายของการสอนของครู
2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน
3. ความต้องการในเนื้อหาวิชาเรียน มีความสัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน
4. ความต้องการในเนื้อหาวิชาเรียนมีความสัมพันธ์กับความสนใจของนักเรียน
5. ความต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน
6. ความต้องการเอาใจใส่ และตอบสนองความสนใจของนักเรียนจากผู้สอน
7. ความต้องการให้โครงสร้างทางการเรียนมีปริมาณที่เหมาะสม
8. ความต้องการมีเวลาสำหรับการเรียนอย่างเต็มที่
9. ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ๆ
10. ความต้องการในการชี้แนะที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและวิธีการ

เรียนของนักเรียน

ดังนั้น ผู้เรียนนับเป็นองค์ประกอบทางการเรียนที่สำคัญ ดังนั้น การศึกษาข้อมูลจากตัวผู้เรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงต้องมีการคำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ต่อผู้เรียนด้วย เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความต้องการความสนใจและความมุ่งหวังต่อสาขาวิชาที่เรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ความพร้อมในการเรียนรู้ ความสามารถของผู้เรียนหรือแม้กระทั่งความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ดีและออกกลางคันได้ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลแตกต่างกันนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ ๆ ได้แก่ เกิดจากพันธุกรรม และเกิดจากสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สติปัญญา

นักจิตวิทยามีความเชื่อว่า ตัวแปรที่เป็นสาเหตุต่อการออกกลางคันของนักศึกษา ด้านสติปัญญามีผลโดยตรงกับผลการเรียนโดยเริ่มจากความเชื่อที่ว่า การที่บุคคลมีความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพล 2 ประการ ได้แก่ เกิดจากพันธุกรรม และเกิดจากสิ่งแวดล้อมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สุรพันธ์ ตันศรีวงศ์. 2538 : 41)

แผนภาพที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากแผนภาพที่ 3 ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรในด้านการเรียนการสอน ในเรื่องความแตกต่างที่เกิดจากพันธุกรรม ได้แก่ ระดับสติปัญญา อัตราความเจริญเติบโต ความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตและสมอง เชื้อชาติ และเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราไม่สามารถควบคุมได้ ความแตกต่างที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม การให้ความรู้ซึ่งทำให้เกิดปัญหาได้เช่น ความกังวลใจ ฐานะทางการเงิน สุขภาพ ที่พักอาศัย เนื้อหาวิชาที่เรียน การเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

1.2 ทักษะคิดต่อสาขาวิชาที่เรียน

นักจิตวิทยาเชื่อว่าทักษะคิดเป็นความโน้มเอียง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ที่จะแสดงตอบโต้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในการสนับสนุน หรือไม่สนับสนุน และทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดก่อนพฤติกรรม และสามารถใช้เป็นเครื่องมือกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ ดังเช่น

กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 11) ได้กล่าวว่า ทักษะคิด หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ และท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออกที่ทัศนคติทางการเรียน พฤติกรรมการตอบสนองต่อครูวิธีการสอนของครู โรงเรียน รวมทั้งจุดหมายของการศึกษาด้วยทัศนคติทางการเรียน

นฤมล พึ่งกิจ (2550 : 88 ; อ้างอิงใน กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์. 2549 : 12) กล่าวว่า ทักษะคิดทางการเรียน หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ และท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออกที่ทัศนคติทางการเรียน พฤติกรรมการตอบสนองต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียนรวมทั้งจุดหมายของการศึกษาด้วยทัศนคติทางการเรียน

1. การยอมรับในตัวครู เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครูในด้านวิธีการสอน วิธีการประเมินผลความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน การควบคุมดูแลนักเรียน การให้สิทธิเสรีภาพ การลงโทษนักเรียนที่ทำผิด การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การวางตนกับนักเรียนและการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียน

2. การยอมรับคุณค่าของการศึกษา เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเห็นด้วย และความปรารถนาของนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา เป้าหมายสุดท้ายของการศึกษาของนักเรียน ความต้องการการเรียนต่อ ความต้องการในการประกอบอาชีพ ทั้งการเปื้อน่ายต่อการเรียนและการเห็นว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุก ต่างก็เป็นความรู้สึกต่อการเรียนการมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่เรียนนั้น ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าของการประกอบอาชีพ หรือสามารถหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ ดังที่ สุขชาติ ศิริสุขไพบูลย์ กล่าวถึง สุขชาติ ศิริสุขไพบูลย์ กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ คือ ความต้องการใช้ในการประกอบอาชีพ โดยที่ผู้เรียนมีความมุ่งหวังที่จะเรียนเพื่อนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต ความสนใจเป็นความรู้สึก จดจ่อ อยากรู้ อยากรู้อะไร อยากรู้อะไรที่ตนสนใจ ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด

1.3 ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียน เป็นเรื่องที่ได้ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในวงการศึกษ เพราะประสิทธิภาพทางการศึกษานั้นสามารถวัดได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการศึกษาของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาพบว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากัน มิได้หมายความว่าต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน ทั้งนี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู กระบวนการให้การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว

ศาสตราจารย์ อัจฉกร ได้กล่าวว่า การขาดเรียนของนักเรียนย่อมจะต้องมีสาเหตุจากหลายสาเหตุ อย่างไรก็ตามการที่นักเรียนไม่เรียนย่อมแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการเล่าเรียนลดน้อยลง ความตั้งใจในการเรียนน้อยลง และผลปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเรียนลดลง ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไปสู่การออกกลางคันในที่สุด

1.4 การเปื้อน่ายต่อการเรียน

ศาสตราจารย์ อัจฉกร กล่าวว่า มีความเชื่อกันว่านักเรียนยังมีความเปื้อน่ายต่อการเรียนมากเท่าใด ก็จะมีแนวโน้มหรืออัตราการเสี่ยงในการออกกลางคันมากขึ้น การเปื้อน่าย

ต่อการเรียนจึงนับว่าเป็นอุปสรรค โดยตรงต่อการประสบผลสำเร็จในการเรียน และสามารถนำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด ในทางตรงกันข้ามการเห็นว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุกสนานก็จะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีพลังในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการเรียนได้สูงขึ้นโอกาสเสี่ยงในการออกกลางคันลดลง

1.5 สุขภาพ

อุปสรรคหนึ่งสำหรับการเรียนของนักเรียน ก็คือ ปัญหาสุขภาพและความบกพร่องทางร่างกาย นักเรียนที่มีสุขภาพดีจะมีความสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยต่าง ๆ จะมีเวลาเรียนมากกว่านักเรียนที่เจ็บป่วย การขาดเรียนทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้รับความรู้เท่าเทียมกับเพื่อน ผลการเรียนจะตกต่ำไปกับเวลาที่ขาดเรียน การที่สุขภาพไม่แข็งแรงทำให้พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ผลไม่เป็นที่พอใจ

1.6 ความประพฤติ

ความประพฤติของนักศึกษามีการแสดงออกในลักษณะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกแบบไม่พึงประสงค์ คือ การแสดงพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยนไปจากนักศึกษาปกติ ได้แก่ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท พฤติกรรมด้านชู้สาว และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อออกกลางคันของนักศึกษาจะเห็นได้ว่าสาเหตุด้านนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งในการออกกลางคันของนักศึกษาซึ่งมาจากสติปัญญา ทักษะติดต่อสาขาวิชาที่เรียน ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน การขาดเรียน การเบื่อหน่ายต่อการเรียนสุขภาพ และความประพฤติ นอกจากนี้ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2536 : 45-46) ได้แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้เรียน ได้แก่ การติดงานอาชีพ ชั่วโมงการทำงานเปลี่ยนไป จึงไม่สามารถเรียนได้ทันตามกำหนด ไม่สนใจที่เรียนต่อเพราะไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน มีพื้นฐานการศึกษาเดิมน้อย ต้องย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพในท้องที่อื่น ผู้เรียนบางคนต้องไปประกอบอาชีพไกลบ้านทำให้ขาดเรียนบ่อย ๆ จึงเรียนไม่ทันและไม่อยากเรียน ผู้เรียนต้องการพักผ่อนเพราะทำงานหนักตลอดทั้งวัน ผู้เรียนที่เป็นหญิงมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อออกกลางคันที่เกี่ยวข้องกับด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 10-23)

1. การย้ายสถานศึกษา ประเด็นการย้ายมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพราะการย้ายสถานศึกษาทำให้ขาดประสบการณ์ในสถานศึกษาใหม่ ขาดกลุ่มเพื่อนที่จะคอยช่วยเหลือทั้งในเรื่องการเรียน การให้กำลังใจ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อเรียน และการที่ผลการเรียนถูกกระทบกระเทือนก็จะส่งผลกระทบต่อความเบื่อหน่ายต่อการเรียนและเป็นสาเหตุของการออกกลางคันได้ นอกจากนี้ การย้ายสถานศึกษาที่ว่ามีความ

เกี่ยวข้องกับผลการเรียนที่ต่ำลงของนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากต้องอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างใกล้ชิด

2. เพศ มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพศหญิงที่ออกกลางคันมากกว่าเพศชายในสถานศึกษา เนื่องจากการตั้งครรรภ์และเพื่อการแต่งงานมีครอบครัว

3. การถูกล่วงโทษ มักจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น เช่น ไม่ทำการบ้าน การทำผิดระเบียบวินัยของสถานศึกษา การขาดเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ชู้สาว การถูกทำโทษมีผลต่อจิตใจนักเรียน นักศึกษา และส่งผลต่อการออกกลางคันในที่สุด

4. สติปัญญา มีผลโดยตรงต่อผลการเรียน การที่บุคคลมีความแตกต่างกันสติปัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้ของบุคคล นักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาดีสามารถเล่าเรียนได้ดีกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาไม่ค่อยดี สติปัญญาจึงส่งผลต่อการออกกลางคัน

5. การเบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียน นักศึกษาที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนจะมีอัตราเสี่ยงในการออกกลางคัน เพราะการเบื่อหน่ายต่อการเรียนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบผลสำเร็จในการเรียนและนำไปสู่การออกกลางคัน

6. ปัจจัยด้านสถานศึกษามักจะพุ่งไปที่พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาเป็นความประพฤติ ความตั้งใจ ความสนใจ ทักษะคติต่อการเรียน ผลการเรียนต่ำ และการตกซ้ำชั้นจะมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน

7. การสนับสนุนทางบ้าน นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านจะออกกลางคั้นน้อยกว่านักเรียน นักศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางบ้าน และการสนับสนุนทางบ้านมีผลต่อการเรียนของนักเรียน นักศึกษาด้วย

8. การขาดเรียน มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุนักเรียน นักศึกษา มาเรียนมากทำให้การออกกลางคั้นน้อย และถ้านักเรียน นักศึกษามาเรียนน้อยมีความเสี่ยงในการออกกลางคั้นมาก พฤติกรรมขาดเรียนมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และความน่าสนใจของกิจกรรมในชั้นเรียน การหนีเรียนถือเป็นสาเหตุการออกกลางคั้น

9. พฤติกรรมเบี่ยงเบน นักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงเสียมเสีในรื่องต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคั้นของนักเรียน นักศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาพอสรุปได้ว่านักเรียน นักศึกษาเป็นส่วนสำคัญของระบบการเรียนการสอน ถ้าไม่มีนักเรียน นักศึกษา การเรียนการสอนก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ นักเรียน นักศึกษา จะต้องมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น นักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด ก็เช่นกันที่จะต้อง

มีความพร้อมและพื้นฐานความรู้ที่เพียงพอที่จะพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตนเอง อยู่เสมอ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าการออกกลางคืนก็มีสาเหตุมาจากเรื่องส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาเป็นสำคัญ อันเป็นผลมาจากปัญหาด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา สภาพแวดล้อมทั่วไป พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การย้ายสถานศึกษา การถูกทำโทษ การติดสารเสพติด สภาพครอบครัวที่ส่งผลต่อตัวนักเรียน และพื้นฐานความรู้เดิมที่มีน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลให้ขาดเรียนบ่อยและผลสุดท้ายต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2. ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และลูก ครอบครัวไทยเป็นสถาบันที่สมาชิกภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ลักษณะของครอบครัวจะสะท้อนให้เห็นในเชิงสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ และจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ที่จะขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยบุตรหลานด้วยการให้การเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ครอบครัวที่สมบูรณ์ประกอบด้วยพ่อแม่ลูก และจะต้องอยู่ร่วมกันมีความสัมพันธ์กัน พ่อแม่จะต้องดูแลเลี้ยงดูลูก อบรมสั่งสอนแนะนำให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้การศึกษาด้านฐานะและเศรษฐกิจ นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีความสมบูรณ์มักจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ถ้าครอบครัวใดไม่สมบูรณ์ เช่น พ่อแม่แยกกันอยู่หรือเสียชีวิต สภาพหย่าร้าง พ่อมีภรรยาใหม่หรือแม่มีสามีใหม่ ลูกไม่ได้อยู่ด้วยกัน ครอบครัวฐานะไม่ดีรายได้น้อยหรือประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งเพราะนักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ซึ่งมีช้พฤติกรรมส่วนบุคคลมาจากคนในครอบครัว ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน ละเว้นการทะเลาะกัน รวมทั้งการแยกกันอยู่หรือการหย่าร้าง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึก พฤติกรรม และเป็นสาเหตุการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษาได้ ทั้งนี้มีนักวิชาการ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัวไว้ ดังนี้

ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่จะสนับสนุนให้นักเรียนจบการศึกษา และประสบความสำเร็จการกระตุ้นการเรียนรู้ของครอบครัวที่ให้แก่นักเรียนแต่ละคนนั้นสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดี โดยครอบครัวจะต้องมีการสื่อสารในระดับสูงอย่างมีเหตุมีผล มีความคาดหวังสำหรับความสำเร็จในการศึกษาและอาชีพ ลูชิวิวส (Leuchovius. 2004 : 5-8) ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคืนในช่วงปี 1980-1990 แอนเดอร์สัน

(Anderson. 2007 : 26) พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเป็นสิ่งที่สนับสนุนโดยตรงทั้งจากที่บ้าน และส่งผลทางอ้อมต่อต้นทุนทางสังคมและการเรียน และยังระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับตัวแปรอื่น ๆ ดังนี้ คือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวทำนายที่มีผลค่อนข้างต่ำต่อผลการเรียนของนักเรียน และพื้นฐานทางครอบครัว เช่น ระดับการศึกษารายได้มีความสัมพันธ์ทางลบต่อการออกกลางคืนของนักเรียน

นอกจากนั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการศึกษาและเป็นปัจจัยที่เชื่อว่าเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวประกอบด้วยการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพและรายได้ เทย์เลอร์ และ ลอฟสตรีม (Tyler and Lofstrom. 2009 : 85) และนักเรียนจำเป็นต้องทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวจะมีโอกาสออกกลางคืนมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่ต้องทำงานมากกว่า 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในทุกรูปแบบของงาน จะเกิดผลทางลบค่อนข้างสูง ทั้งนี้ นักเรียนที่อาจต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัว เพียงเล็กน้อยอาจจะไม่มีผลต่อการออกกลางคืน และอาจส่งผลดีต่อการเรียนได้ด้วย

จากนิยามที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเป็นระดับที่เป็นตัวบ่งชี้ของสถานภาพทางสังคมของครอบครัวของนักเรียนที่ออกกลางคืน ซึ่งสามารถวัดได้จากองค์ประกอบทางด้านการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว

เอกบุตร อยู่สุข (2549 : 34-35) นอกจากนั้นสาเหตุการที่นักศึกษาออกกลางคืนไม่ได้มาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่อาจเป็นองค์ประกอบอื่นรวมด้วย สาเหตุที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณาดังนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนเอง และการสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่กระทำในสิ่งที่จะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น รวมทั้งมีการเล็งเห็นหรือสามารถคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนที่จะมีต่อตนเองและผู้อื่นด้วย ถ้า นักศึกษาผู้ซึ่งมีความประพฤติดีพยายามศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งใจไว้ ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง และผู้อื่น มีใจกว้าง ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองทั้งที่ดี หรือที่ได้ทำผิดพลาดไป และรู้สึกนึกว่าการกระทำใดผิดหรือถูก หากรู้ว่าการกระทำใดผิด ก็ไม่ประพฤติปฏิบัติอีก และประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องสมควรเสมอ จึงจัดได้ว่า เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

2.2 สุขภาพ

ประชาคม จันทรชิต และ เพลินจิตต์ พรหมพุด (2536 : 16) ให้แนวคิดไว้ว่า สุขภาพร่างกายของนักศึกษามีส่วนสำคัญต่อการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก การที่ครูอาจารย์พบว่านักศึกษาขาดเรียนบ่อย หรือนิ่งเหม่อลอย หรือขอไปห้องพยาบาลบ่อย ๆ คือสิ่งบ่งชี้เหตุที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของนักศึกษา นักศึกษาจะเรียนดีไม่ได้โดยถ้าร่างกายของเขาไม่สมบูรณ์ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ร่างกายพิการ โรคภัยไข้เจ็บ หรือสิ่งที่ได้รับจากบรรพบุรุษทำให้นักศึกษาคิดมาก ไม่สบายใจและเกิด ปมด้อย จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่มีผลทำให้นักศึกษากระทำผิด หรือมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และถ้าความรู้สึกนี้สะสมในเป็นเวลานาน อาจนำไปสู่ความบกพร่องทางจิตได้ ดังนั้นจึงควรแก้ปัญหาโดยการตรวจสุขภาพร่างกายโดยทั่วไป ก่อนแล้วหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากทางอารมณ์ ว่ามาจากตัวนักศึกษาหรือมาจากครอบครัว และอะไรคือสาเหตุที่แท้จริง ปัญหาพฤติกรรมของนักศึกษาบางคนอาจส่งไปพบแพทย์ เพื่อให้แก้ไขเป็นพิเศษ

2.3 ความสัมพันธ์ด้านครอบครัว

ครอบครัวหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ความผูกพันกันทางอารมณ์ และจิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีการพึ่งพาทางสังคม และเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมาย หรือทางสายเลือด ดังนั้นครอบครัวจะสมบูรณ์ได้ถ้าสมาชิกทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตนและมีความผูกพันระหว่างกันได้อย่างเต็มที่ จากความผูกพันภายในครอบครัวที่ดี จะเป็นพื้นฐานขั้นสูงของครอบครัวที่จะส่งผลต่อสังคม โดยสมาชิกภายในครอบครัวที่มีความรักความผูกพันซึ่งกันและกันมีการช่วยเหลือห่วงใยต่อกันจึงก่อให้เกิดความสุขภายในครอบครัว และเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีแก่สมาชิกโดยเฉพาะบุตรจะมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมตามวัย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นรู้จักการช่วยเหลือบุคคลในครอบครัว ดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่า และร่วมรับผิดชอบกิจกรรมในครอบครัวตลอดจนการอยู่ในโอวาทของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง และสามารถพิจารณาหน้าที่ของตนในเวลาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3. การศึกษาของผู้ปกครอง (Parent's Education)

การศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่ง ที่สัมพันธ์กับผลผลิตทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา

การที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการศึกษาต่ำนั้น จะเป็นผลให้ได้ทำงานที่มีค่าจ้างและผลตอบแทนต่ำ เป็นเหตุให้รายได้ของครอบครัวต่ำจนไม่สามารถนำมาสนับสนุนด้านการเรียนของบุตรได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การที่บิดามารดามีรายได้น้อยทำให้ต้องใช้เวลาในการทำงานเกือบทั้งหมดจนไม่มีเวลาในการดูแลเรื่องการเรียนของบุตร และยังขาด

ความรู้ความสามารถทางวิชาการจนไม่สามารถให้คำแนะนำด้านการเรียน เช่น การทำการบ้านของนักเรียนได้ ในขณะที่เดียวกันบิดา มารดา ที่มีการศึกษาต่ำยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงไม่ให้การสนับสนุนด้านการเรียนของนักเรียนเท่าที่ควร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : 27) ในทางกลับกันพ่อแม่ที่มีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้สูงกว่าจะสนับสนุนลูกให้มีการศึกษาที่ดี เนื่องจากพ่อแม่จะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาที่จะช่วยให้ลูกของตนมีอาชีพดี และมีฐานะที่มั่นคงในอนาคตจึงพยายามชักจูงลูกให้เอาใจใส่ในการเรียน (บุรุษกรจามจิตร์. 2540 : 39)

จากการศึกษางานวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการรักษาเด็กไว้ในโรงเรียน ทั้งในเรื่องของระดับและธรรมชาติของการสนับสนุนของครอบครัวมีผลต่อการคงอยู่ในโรงเรียนของนักเรียนดังเช่น ชีวิตในบ้านที่ไม่มั่นคงหรือเคร่งเครียดเกินไป สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมทางครอบครัว การเป็นสมาชิกชนกลุ่มน้อย การจบการศึกษาของกลุ่มพี่น้อง ผู้ปกครองที่เลี้ยงบุตรคนเดียว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น ดังที่ปรากฏว่ามีผลการวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่าการออกกลางคันของนักเรียนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการศึกษาของมารดานั้น พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการเรียนของนักเรียนค่อนข้างสูงมาก เพลลาร์ (Pallas. 1990 : 17 ; อ้างอิงใน Smith and Vellani. 1999 : 10) นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวของนักเรียนด้วย กรีฟฟิน (Griffin. 1989 : 45-58) และจากการศึกษาวิจัยของกรีน (Green. 1984 : 7) พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเสมียนและอาชีพกสิกรรมมักไม่ส่งเสริมให้บุตรเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และพบว่ามีอาชีพและระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวพยากรณ์ผลการเรียนที่ดี และเป็นเครื่องมือบ่งบอกถึงสถานะทางสังคม และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและเป็นเครื่องมือบ่งบอกถึงสถานะทางสังคม และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุตร

สรุปการศึกษาของผู้ปกครองส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการศึกษาของลูก ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำมักไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้การสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาเท่าที่ควร

4. รายได้ของครอบครัว (Family's Income)

รายได้ของครอบครัวก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องอีกปัจจัยหนึ่ง เด็กในความดูแลของผู้ปกครองของนักเรียน นักศึกษาที่มีอาชีพและรายได้แตกต่างกันย่อมอยู่ในสภาพแวดล้อมที่

ต่างกันและทำให้มีประสบการณ์หรือภูมิหลังแตกต่างกันด้วย ประสบการณ์หรือภูมิหลังช่วยเด็กเกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่ช่วยส่งเสริม

ฮับเนอร์ และวูล์ฟสัน (Hubner and Wolfson. 2001 : 30-31) รายงานว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำมีโอกาสที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียนจากครอบครัวระดับกลาง ประมาณ 2.4 เท่า และมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่รายได้สูง 10.5 เท่า แสดงให้เห็นว่าลักษณะทั่วไปที่พบคือ เป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำและเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม ซึ่งจากการศึกษาของ ฟิตซ์แพตริก และโยล (Fitzpatric and Yoels. 1992 : 775) เสนอไว้ว่า การที่จะทำให้เด็กนักเรียนคงอยู่ในโรงเรียนได้นั้น ผู้กำหนดนโยบายภาครัฐต้องพยายามปรับปรุงแก้ไขและช่วยเหลือเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองคนเดียวและมีรายได้ต่ำ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ รายได้ของครอบครัวส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียน ซึ่งจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการออกกลางคัน จึงสรุปได้ว่า รายได้ของครอบครัว หมายถึง ผลรวมของรายได้ที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้รับประจำ โดยเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งสัมพันธ์สอดคล้องกับความแน่นอนของอาชีพของผู้ปกครอง วัดได้โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด

5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง (Parent's Expectation)

ความคาดหวังของบิดามารดาเป็นความปรารถนาหรือความต้องการของบิดา มารดา ที่ต้องการให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตในสิ่งที่ตนไม่เคยประสบมาก่อน เช่น คาดหวังให้ลูกเป็นแพทย์ เมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นทหารหรือมีระดับการศึกษาที่สูงที่บิดา มารดาไม่มีโอกาสเช่นนั้น หรือเป็นการแสดงค่านิยมในสังคม ยิ่งบิดามารดามีการศึกษาหรือความสำเร็จสูงมากก็ยิ่งคาดหวังกับลูกมากขึ้น ก็จะพยายามเคี่ยวเข็ญให้ลูกประสบผลตามที่ตนคาดหวังไว้ บางครั้งก็ไม่ตรงกับความต้องการหรือค่านิยมของลูกที่มีความคาดหวังตรงข้ามกันซึ่งอาจจะไม่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน แต่อาจมีผลข้างเคียงกับความรู้สึกทางลบ เกิดความเครียดหรือเบื่อหน่ายการเรียน อันอาจนำไปสู่การออกกลางคันในบั้นปลายได้ (บุรุษร์ งามจิตร. 2540 : 54) เพราะผลที่บิดามารดาจะได้รับจากการใช้สิทธิความเป็นบิดา มารดาตัดสินใจชะตาของเด็กคือ ความขมขื่นและความไม่พอใจ เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อลูก และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความรักและความอบอุ่น ช่วยเหลือกันเหนียวที่ต้องการเด็กย่อมจะมีสุขภาพจิตดี และไม่มีปัญหาทางบ้านจะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

สมทรัพย์ อภิชาติบุตร (2541 : 51) ได้สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน พบว่า เจตคติและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาต่อของนักเรียน

มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการตัดสินใจศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียน และสัมพันธ์ในเชิงผกผันกับการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ ศรารวรรณ์ ศิริพันธ์ (2544 : 100-114) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษา คือ การศึกษาของสมาชิกในครอบครัว ทิศนคติต่อการศึกษาระดับปริญญาโท ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของนักเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง และจากการศึกษาของจอห์นสัน แม็กกีว และเอเลียคาโน (Johnson, McGue and Lacano. 2008 : 1485-1522) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมกับผลการเรียนของนักเรียนพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาต่อของนักเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สรุปว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความต้องการของผู้ปกครองที่ปรารถนาจะให้ลูกเรียนรู้ได้ถึงระดับที่สูงสุดตามความสามารถของนักเรียน โดยสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้บรรลุผลสำเร็จนั้น และมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน โดยวัดได้จากการสอบถามผู้ปกครอง จำแนกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ “ความหวังน้อยที่สุด” ถึง “คาดหวังมากที่สุด”

แทนคุณ จิตต์อิสระ (2550 : 27) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากที่สุด บุคคลในครอบครัวต้องมีความรัก ความเข้าใจต่อกัน พฤติกรรมเอาใจใส่ และความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าและการเคารพนับถือกันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและการที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรจะทำให้บุตรไม่สนิทสนมกันเท่าที่ควร ความห่างเหินกันทำให้บุตรรู้สึกแตกแยก และเอาแต่ใจตัวเอง จนกลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การหนีเรียน ทะเลาะวิวาทและต้องย้ายสถานศึกษาในที่สุด

กองสารวัตรนักเรียน (2551 : 1) อธิบายเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางครอบครัวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน นักศึกษาที่จะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคัน ดังนี้

1. ปัญหาความยากจน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรโดยเฉพาะที่อาศัยในชนบท หรือในแหล่งเสื่อมโทรม และยังมีลูกมากด้วย จึงต้องต่อสู้กับปัญหาของความอดอยาก ดิ้นรนทำมาหากินเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ไม่มีเวลาเอาใจใส่ทั้งด้านการเรียน การอบรมสุขภาพอนามัย ตลอดจนการให้ความรัก ความอบอุ่น เลี้ยงดูกันตามยถากรรม นอกจากนี้ นักเรียนนักศึกษายังต้องช่วยเหลือทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ต้องทำงานก่อนไปเรียน บางทีเลิกเรียนแล้วกลับไปช่วยงานอีกจนถึงค่ำไม่มีโอกาสได้ทำการบ้าน ออกจากบ้านไปเรียนก็สายบางครั้งก็จะไม่ไป

เรียนเลยเพราะทำการบ้านไม่เสร็จกลัวถูกทำโทษ เกิดความกลัวครูผู้สอนเกิดปมด้อยอายุเพื่อนจึงทำให้ขาดเรียน

2. ปัญหาบ้านแตก ได้แก่ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทะเลาะกันทุกวันจนลูกอยู่บ้านไม่ได้ ในกรณีที่พ่อแม่แยกทางกันนักเรียน นักศึกษาอาจจะอยู่กับฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่หรือกับญาติ นักเรียน นักศึกษาพวกนี้จะเก็บตัวเงียบ เหงาเศร้า ไม่ได้รับความอบอุ่นไปถึงสถานศึกษา ถูกเพื่อนถามสภาพทางบ้านหรือถูกเพื่อน ๆ หยอกล้อจึงทำให้เกิดการเบื่อหน่ายอยากหนีสังคมจึงไม่ยอมออกไปเรียน

3. พ่อแม่ขาดความเอาใจใส่นักเรียน นักศึกษาจะไปเรียนหรือไม่ไปก็ไม่สนใจ บางคนสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเสียอีก พ่อแม่ไปเที่ยวหรือไปมั่วสุมในวงการพนันก็ทำให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเพื่ออยู่เฝ้าบ้าน ดังนั้น เมื่อขาดเรียนบ่อยจึงเกิดเป็นนิสัยเคยชิน

4. พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาโดยมีความคิดเอาเฉพาะหน้าให้ได้ใช้งาน นักเรียน นักศึกษาเพื่อความสบายของตนเอง และคิดว่าถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็อยู่ได้หรือคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้เรียนต่อ ไม่ได้ช่วยให้ฐานะครอบครัวดีขึ้น จึงให้ช่วยกันทำงานหาเงินดีกว่าไม่สนับสนุนให้ไปเรียน ซึ่งบางท้องที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไปทำนาทำไร่ไกลจากบ้าน โดยไปสร้างที่อยู่อาศัยพักชั่วคราว เพื่ออยู่ทำงานกันจนเสร็จตามฤดูกาลจึงกลับมา

5. พ่อแม่มีอาชีพเร่ร่อน ได้แก่ กรรมกรขายแรงงานซึ่งพบได้จากพ่อแม่ที่เป็นลูกจ้าง เมื่อไปทำงานที่ใดก็นำลูกไปด้วยโดยไม่ได้แจ้งย้ายภูมิลำเนา และไม่แจ้งย้ายจากสถานศึกษาเดิมเมื่อนักเรียน นักศึกษาไปอยู่ด้วยก็ให้อยู่บ้านช่วยทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 11-19) บันทึกไว้ว่านักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจากงานอาชีพ และมีประสบการณ์การว่างงานมาแล้ว จะส่งผลต่อการออกกลางคันสูง และครอบครัวที่ลักษณะเป็นแบบบ้านแตก ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของลูก อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี ก็เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน การที่นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ เพียงคนเดียวในช่วงที่เป็นเด็กไม่ว่าจะเนื่องจากสาเหตุการหย่าร้างหรือการเสียชีวิตของพ่อแม่ มีความเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันด้วย และนักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่เพียงคนเดียวมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองเป็นทั้งพ่อแม่ทั้งสองคน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวพอสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญเพราะครอบครัวเป็นแหล่งที่หล่อหลอมและพัฒนาจริยธรรม ค่านิยมและบุคลิกลักษณะของนักเรียน นักศึกษา การที่ครอบครัวจะสามารถทำหน้าที่เกื้อหนุนส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีพลังสร้างสรรค์เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ได้นั้น

จำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์เชื่อมโยงสมาชิกทุกคนให้ครอบครัวได้มีโอกาสพูดคุยกัน สอบถาม เข้าใจความเป็นอยู่ของกันและกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความสบายใจ ซึ่งปัญหาของนักเรียน นักศึกษา ที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวมีหลายองค์ประกอบด้วยกันเช่น พ่อ แม่ มีฐานะยากจนไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูก หรือร่ำรวยมากเกินไปเลี้ยงดูลูกอย่างไม่เหมาะสมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย อาจจะมีพฤติกรรมไปในทางที่ผิด พ่อแม่เอาใจใส่มากเกินไป บังคับให้ทำตามคำสั่งอยู่เสมอ สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกไม่ได้รับความอบอุ่นอย่างเพียงพอ กำหนดระเบียบเคร่งครัดเกินไปหรือปล่อยปละละเลยไม่สนใจและไม่สนับสนุนให้ศึกษาเล่าเรียน สถานที่ตั้งของบ้านเรือนถ้าอยู่ในบริเวณแหล่งแออัดอาจจะได้พฤติกรรมที่ไม่ดีก้าวร้าวหยาบคายก็ได้เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่น่าจะส่งผลให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และอาจจะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด

6. ด้านที่เกี่ยวกับสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “สังคม” ว่า หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ตามระเบียบกฎเกณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 26-29) และอุไรรัตนา โพธิ์แก้ว (2539 : 63) ได้จำแนกสังคมออกเป็น 2 ด้าน คือ สังคมภายในโรงเรียน และสังคมภายนอกโรงเรียนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สังคมภายในโรงเรียนเป็นความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อนและอาจารย์จากงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 63) พบว่าสาเหตุโดยตรงที่สำคัญที่สุดที่ทำให้หนีตนักเรียนที่ออกจากมหาวิทยาลัย คือ การแบ่งเวลาไม่ถูกต้อง ไม่ได้ใช้เวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน และเกี่ยวโยงโดยตรงกับสาเหตุประกอบ คือ การทำกิจกรรมนันทนาการมากเกินไป และการปรับตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ หนีตนักเรียนไม่ค่อยเข้าเรียนและไม่ทำการบ้านตามกำหนดเวลา นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาความรู้ การศึกษาทัศนคติ บุคลิกภาพ ความประพฤติและคุณธรรมของนักเรียน นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ของนักเรียนมี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การสังสรรค์ ความสัมพันธ์ทางปัญญา ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล โดยอาศัยความรู้ ความคิดสติปัญญา และเหตุผล เป็นเครื่องมือกิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ได้แก่ การอภิปราย การประชุมเชิงวิชาการ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

2. สังคมภายนอกโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่กระทรวงศึกษาธิการไม่สามารถควบคุมได้ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2540 : 45-50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านนี้ว่ามีอยู่ 5 องค์ประกอบคือ

2.1 แรงจูงใจดั้งเดิมสำหรับการมาโรงเรียน ซึ่งผู้เรียนได้รับการเสนอแนะให้มาโรงเรียนโดยคาดหวังว่าเขาสามารถทำงานได้ในอนาคต นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจจะส่งเด็กเข้าโรงเรียนเพราะเห็นว่าคนอื่น ๆ เขาทำกัน

2.2 องค์ประกอบพื้นเพเดิมของทางบ้าน สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ หลักฐานจากทุกประเทศในเอเชียและแปซิฟิก แสดงให้เห็นว่าเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มักจะสอบตกและออกกลางคันมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กยากจนนั้นผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีฐานะดีอาจจะจ้างครูมาสอนพิเศษเพิ่มเติมที่บ้าน

2.3 การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานชนบท การวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าในพื้นที่ชนบทจะมีเด็กออกกลางคันมากกว่าในชุมชนเมือง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสิ่งที่เด็กชนบทได้เรียนนั้นไม่สัมพันธ์กับสภาพของชนบท เด็กชนบทยังขาดแคลนหนังสือพิมพ์และหนังสือเหล่านี้คือข้อเสียเปรียบ

2.4 ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนในหลาย ๆ ประเทศ การสร้างโรงเรียนให้อยู่ในบริเวณที่เด็กทุกคนสามารถมาถึงโรงเรียนได้ภายในหนึ่งชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เด็กที่ต้องเดินทางไกลจากบ้านมายังโรงเรียนย่อมทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อย อันจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

2.5 โภชนาการจากหลักฐานทางการแพทย์ชี้ให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อสมอง อันจะส่งผลถึงความสามารถในการเรียนเด็กที่ได้รับอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการมักจะเป็นเด็กที่สอบตกออกกลางคัน สังคมภายในและสังคมภายนอกโรงเรียน นับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

7. ด้านที่เกี่ยวกับการศึกษา

7.1 สถานศึกษา เป็นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ อาคารสถานที่ หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารและการบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

7.2 เสาวคนธ์ จันทภูมิ (2539 : 67-75) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2524-2527 พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันคือ ค่าเล่าเรียนแพง นักเรียนสอบตกบางรายวิชา ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การฝึกภาคปฏิบัติ พื้นฐานทางวิชาชีพไม่เพียงพอ ไม่ถนัดในวิชาที่ได้เลือกเรียน ไม่ชอบครูที่สอนเพราะใช้อารมณ์มากเกินไป และที่พักอยู่ไกลจากสถานศึกษาทำให้เดินทางลำบาก ขาด สุขเสวยบันเทิง กล่าวว่าการที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้ มีองค์ประกอบใหญ่อยู่ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางสติปัญญา และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งเกษตรกรเมืองทอง ได้แบ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่จะสนับสนุนในด้านการเรียนการสอนเป็น 2 องค์ประกอบดังนี้

7.2.1 องค์ประกอบทั่ว ๆ ไป

- 1) ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ไม่เคร่งครัด หยุมหยิมเกินไป ไม่ควรตึงหรือหย่อนเกินไป ไม่เข้มงวดจนไม่สามารถปฏิบัติได้จะทำให้ไร้ค่า ขมขื่น สุขภาพจิตเสีย
- 2) การแข่งขันกันในกลุ่มนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนไม่ควรยั่ว สนับสนุนส่งเสริมให้แข่งขันกันจนมากเกินไปจะทำให้เกิดความตึงเครียด
- 3) การสอบ เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หวาดกลัว กลัวสอบตกเป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตได้ บางคนสอบตกก็รู้สึกเสียใจ
- 4) สังคมภายในสถาบัน การคบกันในกลุ่มเพื่อนถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะ การแต่งตัวตามแฟชั่น นักศึกษาจะเลียนแบบกัน สำหรับนักศึกษาที่มีฐานะไม่ดีอาจจะมีปัญหาได้
- 5) การปฏิบัติตัวของอาจารย์ผู้สอน ต้องให้ความเมตตากรุณา ใจเย็น ยุติธรรมอารมณ์ดี ข้อสอบไม่ยากง่ายเกินไป รู้ถึงความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่นักศึกษาให้ความเคารพศรัทธาอยู่แล้ว จึงสามารถสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่นักศึกษาได้ อาจารย์ผู้สอนจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตให้แก่เด็กได้มาก
- 6) อาจารย์ที่ปรึกษา ควรดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจกหลายสถานที่ ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาถ้าเป็นนักศึกษาที่อยู่หอพักจะยังมีปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะขาดคนที่ให้คำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญคอยช่วยเหลือ และแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา
- 7) สภาพแวดล้อมของที่ตั้งสถาบัน ถ้าตั้งอยู่ในที่มีเสียงรบกวน ผู้คนสับสนจอแจ ตั้งอยู่ใกล้โรงงาน อยู่ริมถนนที่จราจรคับคั่ง ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน

7.2 องค์ประกอบด้านการส่งเสริมการศึกษา

7.2.1 ด้านการบริการนักศึกษา เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้นักศึกษามีความสุข ได้รับความสะดวกสบายปราศจากการกังวลใด ๆ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาในการศึกษาได้อย่างเต็มที่ได้แก่

1) จำนวนที่นั่งทำงานและที่นั่งพักผ่อนควรให้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่แข็งแรงสะอาดในบริเวณอาคารเรียนและตามร่มไม้ต่าง ๆ

2) ด้านสวัสดิการอาหาร ควรมีเจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบเป็นฝ่ายสวัสดิการอาหาร และควรมีสถานที่จำหน่ายอาหารให้เพียงพอและไม่แออัด รวมถึงนักการดูแลความสะอาด

7.2.2 ด้านบริหารระบบบริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ระบบบริหารที่เป็นระบบเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยจะต้องมีการจัดกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ โดยใช้บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ อาคารเรียน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร เป็นต้น พร้อมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่วางไว้

7.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา การจัดกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือจากนักศึกษา เพื่อสนองความต้องการและความสนใจอันจะเป็นทางเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียนแต่อาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยให้กิจกรรมในการเรียนให้มีคุณค่าและประโยชน์มากขึ้น สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบัน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรม และควรมีการประเมินผลกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดไปแล้วอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำผลประเมินมาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมต่อไป

7.2.4 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้ สถาบัน การศึกษามีคุณภาพ เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษา และต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญอีกหลายปัจจัยประกอบกัน โดยการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เช่น การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความสามารถและนำไปปฏิบัติให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของผู้สอน รวมถึงการใช้สื่ออุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพของผู้เรียนผู้สอนสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน

สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ อาคารสถานที่ หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารและการบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ต้องมีที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีโรงอาหารที่สะอาด ห้องสมุด ทู่นการศึกษามีกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการของนักศึกษา รวมถึงการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้วอาจเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

8. ด้านที่เกี่ยวกับครูผู้สอน

ครูผู้สอนนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนมาก ในปัจจุบันครู-อาจารย์มักไม่เข้าใจ หน้าที่ของตนเอง ไม่เอาใจใส่งานทำให้สอนเด็กไม่เต็มที่เท่าที่ควร พบว่าลักษณะของครูที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก 11 ประการคือ (ดิเรก สุวรรณฤทธิ์. 2535 : 10 ; อ้างอิงใน สุภาภรณ์ ปินะกาโน. 2552 : 68) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น การแต่งกาย การพูดจา และกิริยามารยาท

- 8.1 ตรงเวลา ไม่มาสายหรือกลับก่อนเวลา ไม่โอ้อ้อเวลาเข้าห้องสอน
- 8.2 เมื่อได้รับมอบหมายงานก็ทำงานนั้น ได้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว
- 8.3 ประจบหัวหน้าสถานศึกษาด้วยการทำงานในหน้าที่ไม่ไขสอพลอ
- 8.4 ทำงานให้เป็นพหุสูต เพื่อให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลก
- 8.5 ไม่ถือเอาถือเรา มีความสามัคคี กลมเกลียวในคณะครู
- 8.6 มีจรรยา มารยาท และวินัยตามระเบียบประเพณีครุสภา
- 8.7 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และไม่ก้าวร้าวงานคนอื่น
- 8.8 ช่วยงานพิเศษของสถานศึกษานั้น ๆ บ้าง
- 8.9 เตรียมการสอนสม่ำเสมอ
- 8.10 มาทำงานเป็นเนืองนิตย์

ผลการเรียน

ผลการเรียนเป็นตัวแปรที่พบเกี่ยวกับการออกกลางคันของเรียน นักศึกษา นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มักจะมีแนวโน้มที่จะเรียนไม่จบ และออกกลางคันในที่สุด พบว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับ D โดยเฉลี่ยแล้วจะมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันสูงมาก และก่อนหน้านี้ก็ให้มีผลการศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคม

สติปัญญา การขาดเรียนผลการเรียนและการออกกลางคัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด

ผลการศึกษาในระยะต่อมาอีกหลายชิ้นก็ยังคงยืนยันสมมติฐานที่ว่า ผลการเรียนต่ำของนักเรียนมีส่วนอย่างมากในการทำให้นักเรียนต้องออกกลางคัน (จรรยา วิรุฬห์รัตน์. 2550 : 23) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรผลการเรียนมีบทบาทต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนเป็นอย่างมากแม้แต่ในปัจจุบันก็ยังคงพบความสัมพันธ์ดังกล่าวได้เดือนเอาไว้ว่า ถึงแม้ตัวแปรผลการเรียนต่ำ หรือการเรียนช้าเนื่องจากต้องซ้ำชั้น ซึ่งส่งผลต่อการเสี่ยงต่อการออกกลางคันดังที่เข้าใจกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนั้นก็เพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้น ในหลาย ๆ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน ถ้าหากนักวิจัยมุ่งแต่ให้ความสนใจปัจจัยนี้เพียงตัวเดียวก็อาจส่งผลให้การพยากรณ์ผิดพลาดได้ เช่น ผลการศึกษา ซึ่งการศึกษากับนักเรียนที่ชิคาโก พบว่า หนึ่งในสามของนักเรียนที่ต้องออกกลางคันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านสูงกว่าค่าเฉลี่ยและผลจากการศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนในพื้นที่ชนบทกับพื้นที่ที่ไม่ใช่ชนบท พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในแต่ละพื้นที่ที่มีการออกกลางคันแตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรทางภูมิศาสตร์ก็มีผลเกี่ยวข้องด้วย ไม่ใช่ผลการเรียนต่ำเพียงประการเดียว ซึ่งมีหลักฐานชี้ให้เห็นว่าโดยทั่วไปแล้วนักเรียนในเขตชนบทจะมีการเสี่ยงต่อการออกกลางค่าน้อยกว่านักเรียนในเขตเมืองในกลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน

การสอบตก

การสอบตกกับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำก็มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ผ่านเกณฑ์ หรือการสอบตก การเป็นผู้ที่สอบตกมาก่อน ดังนั้นตัวแปรการสอบตกจึงได้รับความสนใจในการนำมาใช้เป็นตัวพยากรณ์การออกกลางคันอีกตัวหนึ่งนอกเหนือจากตัวแปรผลการเรียน เหตุผลอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับผลการเรียนที่ทำให้นักวิจัยหันมาสนใจที่จะทำการศึกษาตัวแปรนี้ ก็คือความสามารถวัดค่าตัวแปรได้ง่ายกว่าการวัดผลการเรียนโดยตรง

แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรการสอบตกกับการออกกลางคันนี้ นักวิจัยได้ให้ความสำคัญ และได้ทำการศึกษาเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และผลที่ได้ก็ยังคงยืนยันสมมติฐานที่ว่านักเรียนที่เคยสอบตกมาก่อน มีแนวโน้มในการเสี่ยงต่อการออกกลางคันสูง

การทำกรบ้าน

การบ้าน ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนการสอน แต่เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้ มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติ นอกเหนือจากการเรียนในเวลาเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นการทำกรบ้านก็คือการเติมประสบการณ์ในการเรียนนั่นเอง หรืออาจกล่าวได้ว่า การทำกรบ้าน

ก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนนั่นเอง และเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปแล้วว่าการเรียนการสอนนั้นมีผลต่อการเรียน และผลการเรียนก็มีผลต่อการเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ดังนั้นอาจตั้งเป็นสมมติฐานได้ว่าการบ้านน่าจะสามารถพยากรณ์ผลการออกกลางคันของนักเรียนได้ด้วย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 นี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ นักเรียนที่ทำการบ้านเป็นประจำทำให้เขาใช้เวลาในการเรียนมากกว่า นักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้าน ผลการเรียนของนักเรียนที่ทำการบ้านจึงน่าจะดีกว่านักเรียนที่ไม่ทำการบ้าน นอกจากนี้นักเรียนที่ไม่ทำการบ้านยังอาจได้รับผลกระทบกับตัวแปรอื่นซึ่งมีผลในทางลบต่อผลการเรียนของเขาอีกด้วย เช่น การถูกทำโทษจากผู้สอน การถูกตำหนิจากทั้งทางบ้านและโรงเรียน ทำให้เรียนช้ากว่านักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งการขาดความมั่นใจในการเรียนอีกด้วย

ความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการทำการบ้านกับการออกกลางคันของนักเรียน ในลักษณะที่ว่านักเรียนที่ทำการบ้านเป็นประจำจะมีแนวโน้มในการออกกลางคัมน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้านและในทางกลับกันนักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้านหรือทำเป็นบางครั้งก็มีแนวโน้ม ในการออกกลางคันมากกว่า ความเชื่อดังกล่าวได้เคยทำการศึกษาบทบาทกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด แต่อาจจะมีปัญหาบางประการที่อาจจะทำให้ การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ดี เช่น เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนไม่น่าสนใจ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งอาจจะทำให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรรับผิดชอบต่อการสอนมีความเข้มงวดในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล คุณวุฒิของครูผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน และเทคนิคกระบวนการสอน เป็นต้น

คาร์โรลล์ (John Carroll. 1962 : 23 - 33 ; อ้างอิงใน สุรางค์ โค้วตระกูล. 2552 : 427-430) กล่าวว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ขึ้นกับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับผู้เรียนด้วยคุณลักษณะของผู้เรียนมีส่วนให้เรียนรู้ในอัตราความเร็วแตกต่างกันด้วยคือ

1. ความถนัด (Aptitude) ความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้
2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to understand instruction)
3. ความพยายาม (Perseverance) สำหรับการเรียนรู้ซึ่งมาจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้

4. การมีโอกาส ครูใช้เวลาในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนโดยคำนึงถึงความสามารถและความถนัดของผู้เรียน

ดังนั้น ครูที่สามารถสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การสอนของครูสามารถให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของทุกคน จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรได้รวมจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนเข้าไว้ด้วยกัน หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะมีผลให้นักเรียน นักศึกษาได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรทุกหลักสูตรจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ถ้าไม่มีการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้กิจกรรม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การทดลองโดยมีองค์ประกอบที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน เป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์รายวิชารวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่เลือกเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ใช่เพียงผู้ฟังอย่างเดียว อธิบายเนื้อหาชัดเจนให้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีการสอนต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล หลักสูตรจึงเป็นแผนงานที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้าง ๆ ของการศึกษาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้น หลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

ผลกระทบและการสูญเสียค่าทางการศึกษา

การออกกลางคันของนักเรียน ได้ส่งผลกระทบอย่างมากมาย โดยมีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ เรื่องนี้ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ได้กล่าวว่า ผลเสียของการออกกลางคันของนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ผลเสียต่อนักเรียน ได้แก่ ทำให้นักเรียนขาดความรู้ ทักษะจำเป็นในการ ดำรงชีวิตมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดโอกาสในการศึกษาและ พัฒนาตนเอง
2. การสูญเสียงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณทางการศึกษาของรัฐ ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ของนักเรียนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในระหว่างเรียน งบประมาณที่รัฐควรจะได้รับในอนาคตจากการที่มี ประชากรที่มีคุณภาพพบที่รัฐจะต้องเสียไปในการแก้ปัญหาสังคมหากเด็กออกกลางคัน ส่วนหนึ่ง ก่อปัญหาขึ้น และงบประมาณที่ต้องเสียไปในการดูแลบุคคลส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
3. การสูญเสียโอกาส ได้แก่ สูญเสียโอกาสส่วนบุคคลที่จะศึกษาและพัฒนาตนเอง สูญเสียโอกาสของสังคมที่จะได้บุคคลที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศ
4. ผลเสียต่อสังคม ได้แก่ ขาดคนที่มีคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคมต้อง แยกบริการ หากนักเรียนที่ออกกลางคัน โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้สังคมเกิด ความวุ่นวายหากนักเรียนที่ออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่และก่อปัญหาขึ้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 2) ได้กล่าวว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำมาตรการ รองรับหลังจากที่ผู้เรียนออกจากระบบโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนที่ออกกลางคันจำนวนมากใช้ชีวิต อย่างไม่มีเป้าหมาย และมีแนวโน้มกระทำความผิด ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก นางทิตา ณ นครได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่าปี พ.ศ.2548 มีเด็กและ เยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประมาณ 36,000 คน ส่วน ใหญ่เป็นเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากที่ผ่านมาโรงเรียนส่วนใหญ่จะแก้ปัญหา ผู้เรียนที่ ทำผิดโดยการผลักออกจากโรงเรียน และไม่รับผิดชอบชีวิตของผู้เรียนหลังจากที่ออกจากโรงเรียน

ซึ่งคุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา กล่าวในการประชุมสัมมนา “แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” เมื่อเดือนมีนาคม 2550 ไว้ว่า เมื่อโรงเรียนพบกลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันแล้ว ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการหรือส่งต่อเด็กกลุ่มนี้ให้ไปในทิศทางใด ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่าเด็กที่ออกกลางคันมีแนวโน้มที่ถูกชักนำเข้าสู่วงจรปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด ก่ออาชญากรรม ฯลฯ ในต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะรวมตัวเป็นแก๊งและร่วมกันก่อปัญหาอาชญากรรม

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบจากการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ที่ความสูญเสียหรือความสูญเปล่าในการลงทุนจัดการศึกษาของประเทศ ในด้านตัวนักเรียนก็อยู่ที่ทำให้ประชากรของชาติส่วนหนึ่งด้อยคุณภาพ จึงเป็นวิกฤติของการปฏิรูปการศึกษาไทย ที่ทำให้เกิดความเสียหายในแง่งบประมาณส่วนรวมและเกิดผลเสียหายต่อตัวนักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนจนจบหลักสูตรและขาดการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น ดังนั้น ความสูญเปล่าทางการศึกษาจึงเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นการช่วยให้เด็กมีให้ออกกลางคัน จึงมีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ไม่ใช่ประเด็นที่แท้จริง แต่จุดที่สำคัญคือ โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และระบบการจ้างงานในปัจจุบัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบต้องไม่ปล่อยให้มีการออกกลางคัน ซึ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเลย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ต้องออกกลางคันนั้นมีหลายประการ วิตส์ (Woods, 2006 : 2 ; อ้างอิงในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 1) ดังนี้

1. การออกกลางคันของนักเรียนทำให้นักเรียนไม่มีงานทำ หรือได้ทำงานที่มีรายได้ต่ำกว่าความสามารถของตน หรือมีผลตอบแทนต่ำ รัมเบอร์เกอร์ (Rumberger, 1987 : 283-299) หรือมีรายได้ที่แตกต่างกัน ระหว่างผู้ออกกลางคันกับประชากรทั่วไป ถ้าจำนวนของผู้ออกกลางคันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โอกาสทางการจ้างงานมีจำกัด เพราะสิ่งจำเป็นสำหรับการจ้างงานในปัจจุบันประกอบด้วย การอ่านหนังสือได้ มีการศึกษาสูง ทักษะทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. อัตราเพิ่มของพฤติกรรมเสี่ยง เช่น กิจกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร การตั้งครรรภ์เมื่ออายุน้อย อาชญากรรม ความไม่รับผิดชอบ ความรุนแรง การติดยาและเหล้า การฆ่าตัวตาย พบว่ามีความสัมพันธ์กับผู้ที่ออกกลางคันในระดับสูง

3. ในการเปลี่ยนแปลงทางภาคการผลิต ทำให้เกิดความต้องการแรงงานกึ่งฝีมือ และมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และเป็นแรงงานไร้ฝีมือได้รับ

ความกดดัน จากการจ้างงานมากขึ้น โอกาสทางความก้าวหน้าของแรงงานที่ไม่มีทักษะในงานและมีรายได้ต่ำย่อมมีแนวโน้มลดลง

แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคัน

ในขณะที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 3-4) กล่าวว่า โรงเรียนหลายแห่งในสหรัฐอเมริกาได้ตระหนักถึงปัญหาสังคมจะตามมา ภายหลังจากที่ผู้เรียนออกนอกระบบโรงเรียนโดยไม่มีมาตรการรองรับ จึงได้หันมาใช้วิธีการเชื่อมโยงกับโรงเรียนทางเลือก (Alternative School) ที่เรียกว่า Affiliated Alternatives ซึ่งเป็นกลุ่มอาสาสมัครที่เกิดจากการรวมตัวกันของนักสังคมสงเคราะห์ ครู พยาบาล ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา รวมถึงผู้ประกอบการ มีสถานที่จัดโปรแกรมการสอนเป็นหลักแหล่ง โปรแกรมที่จัดขึ้นจะสอดคล้องปัญหาและความต้องการของผู้เรียนมี 4 โปรแกรม ดังนี้

1. Alternative Education Resource Option (AERO) เป็นโปรแกรมสำหรับผู้เรียนที่ตกซ้ำชั้นที่เกรด 8 หรือผู้เรียนที่เสี่ยงต่อการสอบตกในเกรด 9 ซึ่งการศึกษาในระดับเกรด 9 ถือเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญของการศึกษามัธยมปลาย หากผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกรด 9 จะมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันเป็นอย่างมาก อาสาสมัครที่จัดโปรแกรมจะเป็นครูสอนในวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรปกติผู้เรียนที่ตกซ้ำชั้นในเกรด 8 สามารถจบหลักสูตรและเรียนต่อเกรด 9 ส่วนผู้เรียนเกรด 9 ที่เสี่ยงต่อการตกซ้ำชั้นสามารถจบชั้นมัธยมต้น และศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายได้ โดยสถานที่จัดโปรแกรมอยู่ถนนเบรารี (Brearly Street) เมืองแมดิสัน มลรัฐวิสคอนซิน

2. Cluster Program เป็นโปรแกรมที่เน้นให้ความช่วยเหลือผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน เพราะมีปัญหาด้านการเรียนและพฤติกรรม โปรแกรมนี้จะเพิ่มความรู้ตามหลักสูตรระดับชั้นมัธยมต้นให้ผู้เรียนใช้เวลาไม่เกิน 1 ภาคเรียน สถานที่จัดโปรแกรมเป็นที่เดียวกับสถานที่จัดโปรแกรม AERO

3. School-Age Parent Program (SAPAR) โปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่ตั้งครรภ์ หรือแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย จัดสอนแบบเต็มวัน ตั้งแต่ 08.45-15.00 น. วันจันทร์-วันศุกร์เป็นโปรแกรมภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้เรียนจะได้เรียนตามหลักสูตรปกติทั้งที่เรียนในห้องเรียนและผ่านระบบออนไลน์ อีกทั้งยังได้รับความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การเกิดของเด็ก การดูแลเด็ก การรักษาสุขภาพของแม่ การจัดการด้านการเงิน ซึ่งแต่ละคนจะมีที่ปรึกษาเป็นการส่วนตัว โดยสถานที่จัดโปรแกรมจะอยู่ที่เดียวกับสถานที่จัดโปรแกรม AERO และ Cluster Program

4. Work and Learn Center (WLC) เป็นโปรแกรมสำหรับผู้เรียนที่กำลังเรียนในปีสุดท้ายของชั้นมัธยมปลาย แต่ต้องการมีประสบการณ์ทำงานไปพร้อมเรียน ผู้เรียนที่ผลการเรียนไม่ดีและเสี่ยงเรียนไม่จบและผู้เรียนที่ออกกลางคันไปแล้วมี 4 ภาคเรียน ภาคเรียนแรกผู้เรียนไปเป็นอาสาสมัครดูแลเด็กในโรงเรียนอนุบาล และเป็นผู้ช่วยครูในโรงเรียนประถมศึกษา 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาคเรียนที่สองผู้เรียนทำงานในบ้านพักคนชรา โรงพยาบาล หรือเป็นอาสาสมัครในสถานที่ต่าง ๆ 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาคเรียนที่สามทำงานเป็นช่างซ่อมหรือสร้างบ้าน เช่น ทำความสะอาดกำแพง ทาสี งานไม้ ฯลฯ ต่ำสุด 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการร่วมให้คำแนะนำ ภาคเรียนที่สี่ ผู้เรียนมี 2 ทางเลือก ทางเลือกแรกคือทำงานในสถานที่หรือสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนสนใจทำงานในสถานที่นั้นเมื่อเรียนจบ ทางเลือกที่สอง ผู้เรียนเลือกที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรของวิทยาลัย เทคนิคมิลวอกี (Milwaukee Area Technical College) ผู้เรียนที่เรียนจบจะได้รับประกาศนียบัตร (Diploma) ภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้เรียนที่จบจาก WLC จะได้รับการยอมรับจากวิทยาลัย เทคนิคมิลวอกี ผู้เรียนสามารถเทียบโอนชั่วโมงเรียนเป็นหน่วยกิตและศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานที่จัดโปรแกรม WLC มี 2 ที่ คือ ที่เดียวกับ AERO และ SAPAR อีกหนึ่งอยู่ถนนพาร์ค (Park Street) เมืองแมดิสัน มลรัฐวิสคอนซิน

กล่าวโดยสรุป สำหรับแนวทางในการปัญหาเด็กออกกลางคัน ต้องแก้ปัญหาดตามสาเหตุ จึงจะแก้ปัญหาคิดตรงประเด็นและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายสิ่งที่สำคัญก็คือต้องมียุทธศาสตร์การดำเนินการทั้งในด้านการป้องกันและการแก้ไข โดยการป้องกันเด็กออกกลางคันต้องเน้นที่การเฝ้าระวังเด็กไม่ให้ออกกลางคันตามสาเหตุต่าง ๆ และการแก้ไขต้องเน้นที่การดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจนเป็นระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาและถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการปกติของผู้บริหารสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี

1. ความหมายของการศึกษารายกรณี

พรจันท์ เจียรอดิศักดิ์ (2549 : 1) ได้แยกความหมายไว้ดังนี้

การศึกษา คือ การค้นหาสาเหตุเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียด เพื่อให้รู้และเข้าใจเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้โดยใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ช่วยในการศึกษาหรือค้นหา เช่น ใช้เทคนิคการสังเกตหรือสัมภาษณ์

บุคคล หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เราสนใจจะศึกษาเพื่อที่จะทำความรู้จัก และเข้าใจบุคคลนั้นให้ดีที่สุดเป็นรายกรณี มีความหมาย 2 ประการ คือการศึกษาเป็นคน ๆ ไป แต่

ละคนที่ต้องการจะศึกษาหรือศึกษาเป็นราย ๆ ไป ในการศึกษาแต่ละครั้งมุ่งเฉพาะมูลเหตุที่สนใจ จะศึกษาเป็นเรื่อง ๆ

พนม ลิ้มอารีย์ (2538 : 8) คือการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร

ทศพร มณีศรีขำ (2549 : 170) เป็นการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียดทั้งภูมิหลัง และชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยทำให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว ช่วยเหลือบุคคลนั้นและช่วยให้ตัวเขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

ลักขณา ศรีวัฒน์ (2548 : 3) คือ กระบวนการของการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาทั้งภูมิหลังและการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปมาจากสาเหตุอะไร รวมถึงการแปลความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวที่ดี หรือลักษณะของการปรับตัวที่เป็นปัญหาของบุคคลนั้นอย่างไร อันจะทำให้เกิดการรู้จักและเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของตัวเขาอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การสนับสนุนหรือการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ชนินทร์ชัย อินทிரากรณ์ และสุวิทย์ หิรัณภณท์ (2548 : 40) การศึกษารายกรณีเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นการศึกษาทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งโดยการศึกษาเฉพาะรายซึ่งได้แก่ การศึกษาประวัติส่วนตัว การศึกษาอาชีพ ความประพฤติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลไว้เป็นหลักฐานสำหรับช่วยอธิบายตัวบุคคลผู้นั้น และเพื่อความเข้าใจบุคคลนั้นดียิ่งขึ้น การศึกษาวิธีนี้ใช้มากในด้านการให้คำปรึกษา (Counseling) การแนะแนวและงานทางสังคมสงเคราะห์

นงลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย์ (2548 : 67) เป็นกระบวนการศึกษารายบุคคลหรือเหตุการณ์เฉพาะกรณีอย่างเป็นระบบละเอียด ลึกซึ้ง โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล วินิจฉัยปัญหา แล้วดำเนินการช่วยเหลือ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง กระบวนการในการใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ในการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่ทำให้รู้จัก เข้าใจ และวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลอันจะนำไปช่วยเหลือบุคคลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

พนม ลีมาอารีย์ (2548 : 10) ได้ให้ความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของการพัฒนาของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและเลือกอาชีพและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้องและนำผลการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของนักเรียน

ทศพร มณีศรีขำ (2549 : 170-171) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการศึกษารายกรณีเพื่อการแนะแนว ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบของการพัฒนาการของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา อันจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อศึกษาหาสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน โดยเฉพาะพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักรู้ในตัวเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและเลือกอาชีพอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้คณะครูได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้องและนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของนักเรียน

5. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจบุตรหลานของตนได้ดียิ่งขึ้น เพราะได้ทราบข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ที่ครูได้ศึกษารวบรวม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาของบุตรหลานของตน

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักแนะแนวเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษารายกรณีข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีจะช่วยให้ผู้ศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องได้รู้จักเข้าใจรายกรณีที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการ สาเหตุของพฤติกรรมได้อย่างละเอียด ถูกต้อง แท้จริง และรายกรณีที่ศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงและร่วมกันหาแนวทางป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถึงปรารถนา และส่งเสริมให้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจจนทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขต่อไป

3. ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

ทศพร มณีศรีขำ (2549 : 182) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียดทุกแง่ทุกมุม
2. ช่วยให้นำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ
3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมองเห็นแนวทางที่จะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
4. ทำให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจในตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและการที่นักเรียนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขเท่ากับเป็นการลดปัญหาและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548 : 49) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีดังนี้

1. ทำให้ได้กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพและมีประโยชน์อย่างกว้างขวางในอันที่จะทำให้เกิดความรู้จักและเข้าใจในตัวบุคคลอย่างละเอียดทุกซอกทุกมุม
2. ทำให้สามารถเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้มีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ

4. ทำให้ผู้ทำการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุดและไม่เสียเวลาในการลองผิดลองถูกในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากได้ใช้เวลาศึกษาและติดตามผลโดยตรง

5. ทำให้รายกรณีที่ถูกศึกษาเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการที่บุคคลดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขนั้นเท่ากับเป็นการลดปัญหาและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในอีกทางหนึ่งด้วย

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการศึกษารายกรณีเกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา ครู รายกรณีที่ศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับรายกรณีที่ศึกษา ทั้งในด้านการรู้จัก เข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมของรายกรณีและรายกรณีสามารถรู้ เข้าใจ และยอมรับตนเอง อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการหาแนวทางร่วมกันเพื่อช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมพัฒนารายกรณีที่ศึกษาให้สามารถปรับตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. กระบวนการในการศึกษารายกรณี

พรจันท์ เจียรอดิศักดิ์ (2549 : 6) ได้สรุปขั้นตอนการทำการศึกษารายกรณีไว้ ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา คือ การคัดเลือกสิ่งที่สนใจจะศึกษาออกมาให้ชัดเจนและนับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการศึกษารายกรณี เพราะผู้ศึกษาจะได้รู้ทิศทางว่าจะศึกษาไปในแนวใด

2. การรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาหารายละเอียด หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากสิ่งที่ได้กำหนดลงไปแล้วในการกำหนดปัญหาโดยเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสม เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ สังคมมิติแบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียบสละสม

3. การวิเคราะห์ หมายถึง การแปลความหมายหรือตีความจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยแยกแยะให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ และอธิบายเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากอะไร เพราะเหตุใด

4. การวินิจฉัย เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาสิ่งที่เป็นปัญหา โดยใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาช่วย จนกระทั่งสามารถจะระบุได้ว่าสิ่งใดคือปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

5. การช่วยเหลือ เป็นการคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเหลือบุคคลนั้น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ แนวทางการช่วยเหลือทำได้ 3 ประการ คือ เพื่อเป็นการแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพปกติ ป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น และส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมและดีที่สุด

6. การติดตามผล เป็นขั้นตอนของการติดตามสิ่งที่ได้ช่วยเหลือหรือวางแนวทางการช่วยเหลือไปแล้วได้ติดตามดูว่า ผู้ถูกศึกษาได้ไปปฏิบัติหรือไม่ ได้ผลมากน้อยเพียงใด หรือถ้ามีการแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว มีผลดีขึ้นหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ และควรมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ เพื่อบันทึกข้อมูลและบันทึกการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อดูผลว่าได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด แก้ไขได้ตรงจุดตรงประเด็นหรือไม่ เพื่อนำผลที่ติดตามมาวิเคราะห์สถานการณ์ว่าควรจะต้องเปลี่ยนแนวทางหรือมีข้อเสนอแนะในการทำสิ่งนั้นอย่างไร วิธีการติดตามผลทำได้หลายวิธี คือ การสัมภาษณ์ผู้ผลการช่วยเหลือ การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ให้ผู้ถูกศึกษากลับมาพบเพื่อรายงานความก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงแบบสอบถามเพื่อสอบถามข่าวคราวที่เกิดขึ้น

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ เพื่อประมวลเหตุการณ์และควรคำนึงถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือปัญหานั้น ๆ ด้วย และควรมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการทำการศึกษาค้างต่อ ๆ ไป และเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องและเป็นไปได้

ทศพร มณีศรีขำ (2549 : 171-174) การศึกษารายกรณีประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกนักเรียนสำหรับศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี มีความทะเยอทะยานมีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค มีปัญหาการเรียนอ่อนไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้ มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาเป็นตัวอย่าง มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป

2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณี ควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะแนวเพราะใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยทำงานเป็นทีมเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ครอบคลุมทุกด้านแต่ภาระงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้แนะแนว เพราะต้องประสานและเก็บรักษาข้อมูลให้เป็นระบบและมีระเบียบ สะดวกต่อการนำมาใช้อ้างอิง

3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collecting of the necessary data) ควรให้ความสนใจแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ครอบครัว ประวัติทางการศึกษา สุขภาพอนามัยจากระเบียบสะสม

3.2 การสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน เพื่อทราบสัมพันธภาพทางสังคมการปรับตัว และบันทึกการสังเกต เพื่อเปรียบเทียบผลของความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน เช่น นัดหมายมาพูดคุย ช่วงทำการสอน เวลาที่พบกับนักเรียน บางครั้งในแต่ละวัน การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกและได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือ

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเยี่ยมบ้านนักเรียน จะช่วยให้เห็นสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาของนักเรียนเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครอง ครู นักเรียนนักศึกษา

3.6 การศึกษาข้อมูลอัตชีวประวัติการบันทึกประจำวันและผลงานอื่น ๆ

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามทำให้ทราบความนึกคิด เจตคติ ความสนใจ ค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบ ด้วยแบบทดสอบหรือแบบสำรวจต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ ความถนัด สถิติปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือ และเทคนิคทางการแนะแนวอื่น ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วจะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจผู้ถูกศึกษา

5. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) การวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหา จะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนซึ่งการวินิจฉัยอาจเป็นเพียงสมมติฐานที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจยังไม่เพียงพอหรือขาดความชัดเจน จึงต้องศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเดิม จะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ข้อมูลแต่ละด้าน เกิดภาพรวมบุคลิกภาพของผู้ที่ศึกษาซึ่งจะช่วยให้เข้าใจลักษณะปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางที่จะนำมาแนะแนว แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม อาจมีแนวทางหลักและแนวทางของการดำเนินการ ซึ่งหากไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถนำแนวทางรองมาใช้ได้ และหากการแก้ปัญหายังไม่คลี่คลาย ควรทบทวนรวบรวมรายละเอียดเพิ่มเติม

8. การติดตามผล (Follow-up) เพื่อติดตามผลดูว่าสิ่งที่เป็นปัญหาของผู้ที่ศึกษาลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมมีความสุขเพียงใด และช่วยเหลือหรือปรับปรุงกรณีที่ยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้อง

สภาพทั่วไปของวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. สภาพทั่วไปของสถานศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด เดิมชื่อ “โรงเรียนประถมอาชีพ” ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2481 ในบริเวณโรงเรียนฝึกหัดครูมูล (เดิม) ถนนเทวาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ พ.ศ. 2482 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนช่างไม้ร้อยเอ็ด” เปิดสอนเฉพาะมัธยมอาชีวศึกษาตอนต้นแผนกช่างไม้ หลักสูตร 3 ปี รุ่นแรก มีนักเรียน จำนวน 28 คน การบริหารจัดการที่มุ่งมั่นของคณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ทำให้วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด ได้รับการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับดังนี้ พ.ศ. 2495 ได้รับโอนโรงเรียนฝึกอาชีพช่างตัดผมเข้ามารวมอยู่ในสังกัด พ.ศ. 2502 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนจากช่างไม้ร้อยเอ็ด เป็นโรงเรียนการช่างร้อยเอ็ด พ.ศ. 2503 ได้เปลี่ยนสอนชั้น “มัธยมศึกษาชั้นสูง” หลักสูตร 3 ปี (แผนกช่างไม้และก่อสร้าง) พ.ศ. 2504 ได้เปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นสายอาชีพ (มศ.1) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 พ.ศ. 2508 ได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ. 4-5-6) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้สอบเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ (เมื่อเรียนจบชั้น ม.ศ.5) พ.ศ. 2516 ได้เปิดสอนแผนกช่างยนต์และดีเซล ตามคำสั่งกรมฯ เปิดรับนักเรียนเข้าเรียนรุ่นแรก ในระดับ ม.ศ.ปลาย (ม.ศ. 4-5-6) ตามหลักสูตร 2508 พ.ศ. 2518 ได้เปิดสอนแผนกช่างเชื่อมโลหะแผ่น ได้ก่อสร้างโรงฝึกงานช่างเชื่อมและโลหะแผ่นตามแบบกรมอาชีวศึกษาขนาด 14x20 เมตร พ.ศ. 2519 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกฐานะ โรงเรียนการช่างร้อยเอ็ดขึ้นเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด (เขต 1) และเปิดสอนในระดับ ปวส. แผนกช่างก่อสร้าง มีนักเรียนรวม 30 คน โดยมีนางสาวอังกาบ วรรณมัย เป็นผู้อำนวยการ นายขวัญธนะ กระต่ายทอง เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ (รับผิดชอบการบริหารงานภายในวิทยาเขต 1) พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษาได้อนุมัติให้เปิดสอนแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และแผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2523 ได้รับอนุมัติจากกรมอาชีวศึกษาให้แยกตัวออกมาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเขต 1 ยกฐานะขึ้นเป็น “วิทยาลัย” ชื่อว่า วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด เปิดสอนแผนกวิชาช่างกลโรงงาน ระดับ ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) เพิ่มขึ้นอีก 1 แผนก นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 เป็นต้นมา วิทยาลัยฯ ได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าเรื่อย ๆ

จากการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง สร้างความมั่นคงให้แก่ผู้เรียน นำความเจริญรุ่งเรืองเข้าสู่ชุมชนทำให้ ปี พ.ศ. 2536 ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน เขตการศึกษา 10

พ.ศ. 2537 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด ได้รับรางวัลการจัดกิจกรรมองค์การ (อชท.) ดีเด่นได้มาตรฐานอันดับ 1 พ.ศ. 2551 ได้รับรางวัลสุดยอดคนพันธุ์อา ปี 3 ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอลเยาวชนและประชาชน ประจำปี 2551 (Thailand Prime Minister Cup 2008) รอบคัดเลือกตัวแทนระดับจังหวัด รุ่นอายุ 18 ปี ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานพระเทพรัตนราชสุดาฯ กระจกสวยงาม ชนะเลิศอันดับที่ 1 ในวันลอยกระทง เสี่ยงประทีป ประจำปี 2551 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 การประกวดส้วมสาธารณะเครือข่ายโรงพยาบาลร้อยเอ็ด ปี 2552 และ พ.ศ. 2553 ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

2. ปรัชญาวิทยาลัย

ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ล้ำเลิศวิชา พัฒนาสังคม

3. วิสัยทัศน์

มุ่งเน้นจัดการอาชีวศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งในด้านการผลิต และพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม ความต้องการของตลาดแรงงานและก้าวทันเทคโนโลยี

4. พันธกิจ

4.1 จัดการเรียนรู้และฝึกอบรมวิชาชีพที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.3 พัฒนาองค์ความรู้ การวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริม

การจัดการศึกษา

4.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากร เพื่อ

สนับสนุนการบริหารงาน

5. ยุทธศาสตร์

5.1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้วิชาชีพอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

5.2 ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้อย่าง

ต่อเนื่อง

5.3 สนับสนุนการวิจัย นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ พัฒนาถ่ายทอด องค์ความรู้และเทคโนโลยี

5.4 สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชน

5.5 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้ทันเทคโนโลยี น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

5.6 ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. วัตถุประสงค์ของวิทยาลัย

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ทั้งภาครัฐ เอกชน และอาชีพอิสระมีความเชื่อมั่นในวิชาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ มีความรู้ เพียงพอสำหรับใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

ปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด มีนักเรียน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 3,604 คน แบ่งเป็นนักเรียนระดับชั้น ปวช. จำนวน 2,415 คน ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 1,189 คน นักเรียน นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่เป็นผู้มีภูมิลำเนาต่างพื้นที่ทั้งจากอำเภออื่นในจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดใกล้เคียง ดังนั้น นักเรียน นักศึกษาเหล่านี้จึงจำเป็นต้องอาศัยอยู่ตามหอพักต่าง ๆ ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัย และมีนักเรียน นักศึกษาบางส่วนที่ต้องทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นันทิกา นาคฉายา (2555 : 72-84) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนระนอง ประจำปีการศึกษา 2553 พบว่าสภาพปัญหาการออกกลางคันของผู้ตอบแทนสอบถามเมื่อพิจารณาในภาพรวม ด้านที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ ด้านนักศึกษา รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านสถานศึกษา และด้านอาจารย์ ตามลำดับ โดยด้านนักศึกษาในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ มีปัญหาเรื่องการแบ่งเวลาในการเรียนกับการทำงาน

รองลงมา คือ ถ้ายังศึกษาต่อจะทำให้เสียโอกาสในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานด้านครอบครัวในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ

มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว เช่น ตั้งครรภ์ เลี้ยงบุตร อุปการะญาติพี่น้อง เป็นต้น รองลงมาคือ รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ ด้านหลักสูตรในภาพรวม พบว่าสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป รองลงมา คือ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วเห็นว่าหลักสูตรหรือสาขาวิชาไม่ตรงกับความต้องการ ด้านสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ สถานศึกษาอยู่ไกล ไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน รองลงมาคือ แหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น ตำรา หนังสือ คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นไม่เพียงพอ และด้านอาจารย์ในภาพรวม พบว่าสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ ผู้สอนขาดความสัมพันธ์และการเอาใจใส่นักศึกษา รองลงมา คือ ผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม

สมพร ฉั่วสกุล (2553 : 68-72) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ปีการศึกษา 2553 พบว่า

1. ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ปรากฏว่า ปัจจัยที่อยู่ในระดับมากมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพครอบครัว ส่วนปัจจัยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เมื่อนำปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย มาพิจารณาเป็นรายประเด็นของแต่ละปัจจัยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผล ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสถานศึกษาประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นความเข้มงวดของกฎระเบียบข้อบังคับในสถานศึกษา ประเด็นการรับผู้เรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก และประเด็นนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่ชัดเจน ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอนประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นมีภาระมาก ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน ประเด็นการเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูผู้สอนมากเกินไป ประเด็นการลงโทษหรือการตำหนิตีติชนที่ไม่เหมาะสม และประเด็นการควบคุมอารมณ์หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยเพียงประเด็นเดียว คือ ประเด็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย

1.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นสาขาวิชาที่เรียนมีความยุ่งยากเกินไป ประเด็นการจัดสถานที่หรือโรงฝึกงานไม่เหมาะสม ประเด็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม และประเด็นอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่ทันสมัยเพียงพอ ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นมีปัญหาส่วนตัวไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน ประเด็นมีการละเมิดขอบครอบครัวหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประเด็นผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ประเด็นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนสายอาชีพศึกษา และประเด็นมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียนน้อย ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่มีงาน ไม่มีรายได้ ประเด็นพ่อแม่ ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ประเด็นสภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง และประเด็นครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจาก นี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยเพียง ประเด็นเดียว ประเด็นครอบครัวประสบภัยธรรมชาติ

1.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ได้ และประเด็นการถูกข่มขู่หรือการทำร้ายจากเพื่อนนักเรียน นักศึกษา ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยเพียงประเด็นเดียว คือ ประเด็นการคมนาคมหรือการเดินทางไม่สะดวก

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านสถานศึกษา จะต้องปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสม และสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติมาตรการหรือบทลงโทษให้ทราบทั่วกัน กำหนดแนวทางในการรับนักเรียน นักศึกษาตามนโยบายของต้นสังกัด โดยคำนึงถึงความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือมีการทดสอบความรู้พื้นฐาน ในสาขาวิชาที่ต้องการจะเรียนเป็นรายบุคคล จัดระบบการดูแลช่วยเหลือโดยการแนะนำให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน และการปรับตัวในสังคมแวดล้อม จัดทำทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละครั้งเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และร่วมกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน จะต้องมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของตนเองลดภาระงานอื่น ๆ ให้น้อยลง เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนหรือการให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้มากขึ้น ต้องมีการยืดหยุ่น และไม่ควรเข้มงวดเคร่งครัดกฎระเบียบ ข้อบังคับจนทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดไม่มีความสุขในการเรียน ไม่ตำหนิหรือลงโทษผู้เรียนโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ต้องปฏิบัติตนหรือมีพฤติกรรมให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรัก ความเมตตาและเอาใจใส่กับผู้เรียนไม่ใช้อารมณ์หรือวาจาที่ไม่สุภาพ ตลอดจนจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.3 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษากับสถานประกอบการ ควรจะร่วมกันจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความต้องการของตลาดแรงงานและศักยภาพของผู้เรียนสายอาชีพ จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดอาคารสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการฝึกงานให้ทันสมัย เพียงพอ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะประสบการณ์เป็นสำคัญสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนและการดูแลเอาใจใส่อย่างกัลยาณมิตร จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลการเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.4 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่ดีสำหรับตนเอง เลือกเรียนสาขาวิชาที่ชอบและถนัด มีความขยัน มุ่งมั่น ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน หลีกเลียงการเที่ยวเตร่ การมั่วสุมอบายมุขหรือการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หรือชักชวนไปในทางที่ไม่ดี ลดภาระความรับผิดชอบในครอบครัวให้น้อยลงและคำนึงถึงการศึกษาเล่าเรียนเป็นสำคัญ สร้างทัศนคติที่ดี มีความตระหนักและภาคภูมิใจในการเรียนสายอาชีพศึกษา ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาหรือสถานที่ฝึกงาน พัฒนาความรู้ ทักษะประสบการณ์ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อมีปัญหาใด ๆ ควรปรึกษาหารือกับครู อาจารย์ หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.5 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร จัดหาทุนการศึกษาสนับสนุนผู้เรียนหรือให้สวัสดิการอื่น ๆ เช่น การใช้บริการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนช่วยเหลือจากสมาคม มูลนิธิต่าง ๆ รวมทั้งการจัดหางานให้ทำเพื่อหารายได้ในช่วงที่มีเวลาว่างหรือปิดภาคเรียน เป็นต้น พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุตรหลาน สนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนไม่ควรนำไปเร่ร่อน ประกอบอาชีพหรือให้ทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวมากเกินไป เฝ้ารอวังพฤติกรรมของบุตรหลานให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการสอดส่องดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ

รวมทั้งการแก้ไขปัญหาวิตชีวิตประจำวัน ตลอดจนการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อกันไม่ทะเลาะวิวาท สร้างความแตกแยกหรือการมีวุ่นวาย

2.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ศูนย์เสมารักษ์ ฝ่ายแนะแนว หรือหน่วยงานอาสาสมัครต่าง ๆ เพื่อช่วยกันสอดส่อง เฝ้าระวังและให้คำปรึกษา แนะนำป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา ปรับปรุงอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์การเรียนการสอนและการฝึกงานที่ทันสมัยและเพียงพอ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง จัดที่พักสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ไกลหรือการคมนาคมไม่สะดวก สร้างความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานการสังเกตและรายงานพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา

อุทัย ลือสกุล (2553 : 90-95) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ส่งผลการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา ด้านสถานศึกษา ได้แก่ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดและมีมากเกินไป ซึ่งสถานศึกษาจะต้องยืดหยุ่นกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการเยี่ยมบ้านผู้เรียน สอดส่องดูแลชุมชนรอบสถานศึกษา โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีของมีเมา สมาคมสนุกเกอร์ที่เป็นแหล่งมั่วสุมของนักเรียน นักศึกษา ด้านครูผู้สอนเข้มงวดกับนักเรียน นักศึกษามากเกินไป ในบางครั้งก็ละเลยการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและพฤติกรรมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ครูผู้สอนจะต้องสร้างขวัญกำลังใจและเป็นที่ยึดให้แก่วัยที่มีปัญหา ต้องติดตามและเยี่ยมเยียนนักเรียน นักศึกษาทั้งที่บ้านและสถานที่ฝึกงาน เพื่อรายงานพฤติกรรมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบเป็นระยะ ด้านผู้ปกครองชี้แนะวิธีการแก้ไขปัญหที่ไม่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน เช่น ให้ลาออก หรือไปทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวเนื่องจากฐานะยากจน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา ขาดการอบรมดูแลเอาใจใส่ และไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการแก้ปัญหา แนวทางแก้ไขพ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องติดตามพฤติกรรมของบุตรหลานและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ต่อเนื่องเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ด้านนักเรียน นักศึกษา สาเหตุการไม่ได้เรียน ในสาขาที่ต้องการหรือไม่สอดคล้องกับระดับสติปัญญาและความพร้อมของตน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียนหรือเรียนไม่ทันเพื่อนมีปัญหาด้านการเงิน ชู้สาวการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์แนวทางแก้ไขเมื่อมีปัญหานักเรียน นักศึกษา จะต้องนำปัญหาที่ประสบไปปรึกษาหารือขอคำแนะนำกับครูอาจารย์ หรือพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือได้ทัน

ณัฐนันท์ กลั่นบุศย์ (2552 : 76-83) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในระดับช่วงชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยศึกษาปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียนและครอบครัว และปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพแวดล้อมโรงเรียน ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียน และการสนทนากลุ่มกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญที่ใกล้ชิดกับนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนนั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. สาเหตุจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ทุรกันดาร การเดินทางไม่สะดวก สภาพอากาศที่ร้อนและแห้งแล้ง ส่งผลต่อสุขภาพ การคมนาคมที่ไม่สะดวก การที่ได้รับอันตรายจากการเดินทาง การเดินทางไกล และไม่มีรถโดยสารประจำทาง สภาพเศรษฐกิจ อาชีพและการทำมาหากิน ผู้ปกครองมีฐานะยากจนต้องนำเด็กไปช่วยทำงาน ดูแลน้อง ผู้ปกครองย้ายอพยพไปทำงานต่างถิ่น ผู้ปกครองมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ด้านเทคโนโลยีนักเรียนติดเกมคอมพิวเตอร์จนไม่สนใจเรียน
2. สาเหตุจากตัวนักเรียนและครอบครัว ในด้านสุขภาพ ได้แก่ ได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย พิกัด ด้านการเรียน ได้แก่ ไม่สนใจการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้เรียนช้า เรียนไม่ทันเพื่อน ตกซ้ำชั้นบ่อย ด้านส่วนตัว ได้แก่ แต่งงานมีครอบครัว มีอายุเกินเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดี ฯลฯ
3. สาเหตุจากสภาพโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ครูจัดการสอนไม่เหมาะสมกับนักเรียน ครูคนเดียวต้องสอนหลายวิชา มีจำนวนครูน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและมีภาระงานมาก ด้านลักษณะของครู ได้แก่ ครูลงโทษโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ครูขาดการเฝ้าระวังดูแลนักเรียน ครูไม่มีจิตวิทยาการสอน จัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ครูใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น ล้อเลียนปมด้อย ดุด่า หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย ครูขาดความยุติธรรม มีอคติต่อเด็ก ครูไม่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ขาดสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ จูงใจให้อยากเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้มีจำนวนน้อย ขาดวัสดุการเรียน บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สภาพโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน ทrudโทรม สกปรกห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน การใช้ห้องเรียนร่วมกันเกิดความ อึดอัด น้ำท่วมขัง ฯลฯ

อัณชิสา อยู่ยืนยง (2550 : 46) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลให้เยาวชน ตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษา: ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนของเยาวชน กลางคัน คือ ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และยังคงกล่าวอีกว่า ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผล กระทบเชื่อมโยงไปสู่ปัจจัยอื่น ปัจจัยด้านครอบครัว ที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ และไม่เห็น ความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งไม่สนับสนุนการศึกษาแก่เยาวชน ปัจจัยต่อมา คือปัจจัยด้านตัว ของเยาวชน เช่น สติปัญญา ผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัวพฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและมองไม่เห็นอนาคตจากการศึกษา การ ลอกเลียนแบบการดำเนินชีวิตจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และพบว่าในระดับมัศึกษานั้น เพศ ชาย มีอัตราการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันมากกว่าเพศหญิงร้อยละ 50 สำนักนโยบาย และแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ และ เสนอผลการศึกษาไว้ในรายงานผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลออกกลางคันของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้วิเคราะห์และอภิปรายถึงปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านพื้นฐานทาง ครอบครัวย ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ และสังคม และปัจจัยด้านโรงเรียนดังต่อไปนี้ (สำนัก นโยบายและแผน ศาสนาและวัฒนธรรม. 2544 : 96-100)

1. ปัจจัยด้านประชากร พบว่า ในสภาพทั่วไปเพศกับการเป็นชนกลุ่มน้อยมี ความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน และเมื่อพิจารณาร่วมกับปัจจัยด้านพื้นฐานครอบครัว สภาพสภาพเศรษฐกิจและสังคม พบว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มการออกกลางคันสูง การเป็นชน กลุ่มน้อยสามารถใช้ทำนายการออกกลางคันได้ อาจเป็นเพราะการเป็นชนกลุ่มน้อย ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันน้อยมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ไม่สามารถเรียนได้ทัน เพื่อนส่งผลให้มีผลการเรียนต่ำ และเป็นสาเหตุให้ตัดสินใจออกกลางคันในเวลาต่อมา นอกจากนี้ การเป็นชนกลุ่มน้อย ยังทำให้มีความเชื่อ ค่านิยม ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ เช่น การมี ครอบครัวตั้งแต่อายุน้อย การที่นักเรียนมีผู้ปกครองคนเดียว ไม่ว่าจะผู้ปกครองจะหย่าร้าง หรือ เสียชีวิตนักเรียนผู้นั้นมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ทั้ง สองคนและส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 ผู้ที่เป็นผู้ปกครองจะเป็นมารดา ทำให้มารดาต้องเป็นภาระใน การเลี้ยงดูต้องไปทำงานนอกบ้าน จนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนและให้คำแนะนำในการเรียนแก่บุตร จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง หรือพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน เช่น การหนีเรียน การเสพสารเสพติด การก่ออาชญากรรม ในด้านอายุของนักเรียนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการ ออกกลางคัน เพราะไม่ว่านักเรียนจะมีช่วงอายุช่วงใด ในระดับชั้นใด ถ้าอยู่ในครอบครัวที่มี พื้นฐานไม่ดีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี บิดามารดาไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา รายได้ของ

ครอบครัวไม่ดี นอกจากนี้หากนักเรียนมีประสบการณ์ที่ไม่ดีระหว่างอยู่ในโรงเรียน เช่น เคยสอบตก ครูให้การบ้านมากจนทำไม่ทัน ถูกลงโทษอย่างรุนแรงจากโรงเรียน และมีความรู้สึกที่โรงเรียนไม่ปลอดภัย ผลการเรียนรู้ ไม่ดี ฯลฯ เหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนมีความเสี่ยงที่จะออกกลางคันสูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการเรียนรู้จากบิดามารดา เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน

2. ปัจจัยด้านพื้นฐานทางครอบครัว มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดของโคลแมน (Coleman, 2006 : 100) ที่เห็นว่าปัญหาการเรียนการสอน จะส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด และปัญหาการเรียนของนักเรียนนั้นมาจากปัจจัย ที่อยู่นอกโรงเรียน คือ บทบาทหน้าที่ของชุมชน การทำให้นักเรียนและพ่อแม่ได้ใกล้ชิดกัน จะก่อให้เกิดรูปแบบ (Form) และกลายมาเป็นต้นทุนทางสังคม (Social Capital) ที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียน และจะมีผลต่อการออกกลางคัน และนักเรียนที่ออกกลางคันนี้ ส่วนมากมักมีเพื่อนที่ออกกลางคันด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเมื่อนำผลการวิจัยด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านไปวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ คือ ด้านประชากร ด้านสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ด้านโรงเรียน ด้านจิตวิทยา ยืนยันว่า สภาพทางบ้านมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้ทุกแห่ง ทำให้ความสำคัญของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนลดลง รวมทั้งในยุคนี้ ความเจริญในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมามากมาย เช่น ปัญหาโสเภณี ยาเสพติด โรคเอดส์ รวมทั้งความเสื่อมโทรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากทางบ้าน บิดามารดาให้ความสำคัญกับการศึกษา ก็จะทำให้เด็กมีความเสี่ยงในการออกกลางคันลดลง

3. ปัจจัยด้านสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม จากผลการวิจัยพบว่าในสภาพทั่วไป การศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด ผู้วิจัยได้อภิปรายว่าจากการที่การศึกษาของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะว่ายิ่งผู้ปกครองมีการศึกษาสูงขึ้นก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรได้ การออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอิร์ล และโรซ ที่พบว่านักเรียนที่เป็นเพศหญิง และมาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแนวโน้มที่จะออกกลางคันถึง 5 เท่า ของนักเรียนกลุ่มเดียวกัน สำหรับอาชีพของบิดา

มารดาและรายได้ของครอบครัวซึ่งพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืนนั้น ผู้วิจัยได้ให้เหตุผลว่าการระบุรายได้ของครอบครัวบางครอบครัวอาจระบุรายได้ไม่เป็นรายได้ที่แท้จริง (Real Income) โดยระบุรายได้ต่ำกว่าความจริงคือระบุแต่รายได้จากอาชีพหลัก แต่ไม่รวมถึงรายได้เสริมหรือรายได้ที่มาจากแรงงานของคนในครอบครัว นอกจากนี้ จะเป็นครอบครัวที่มีรายได้น้อยหรือมาก ก็อาจไม่กล้าบอกรายได้ที่แท้จริงเพราะกลัวในเรื่องภาษี ส่วนอาชีพของบิดามารดาไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไร โดยตัวของมันเองไม่มีผลโดยตรงต่อการออกกลางคืน เพราะจากข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้ให้ข้อมูลจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด และค่อนข้างเป็นชนบท อาชีพส่วนใหญ่จึงเป็นอาชีพเกษตรกรรม รายได้จึงไม่มากนัก แต่การที่รัฐบาลได้จัดการศึกษาให้บุตรหลานในลักษณะเกือบเป็นการให้เปล่า รวมทั้งมีทุนการศึกษามาจากหน่วยงานทางการศึกษา และภาคเอกชนเข้าช่วยสนับสนุนก็จะเป็นการช่วยให้ครอบครัวเหล่านี้ไม่เดือดร้อนที่มีรายได้น้อยหรือมาก ต่างก็ต้องตื่นนอนหารายได้จนไม่มีเวลาในการสนับสนุนการเรียนของเด็ก ทำให้เด็กอาจมีปัญหาในการเรียน จนอาจก่อให้เกิดการเสี่ยงต่อการออกกลางคืนได้ เพราะฉะนั้น รายได้จึงไม่น่าจะเป็นตัวอธิบายการออกกลางคืนของนักเรียนได้ชัดเจนนัก

4. ปัจจัยด้านโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมโดยทั่วไป ปัจจัยด้านโรงเรียน เช่น การเคยย้ายโรงเรียน การเคยสอบตก การทำการบ้าน ความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืนของนักเรียน ในขณะที่การถูกให้ออกจากโรงเรียน เป็นตัวแปรเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืน ปัจจัยด้านโรงเรียนนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนของนักเรียน ด้วยเหตุที่ปัจจัยเหล่านี้เป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนซึ่งนักเรียนจะพบประสบการณ์เหล่านี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกลายเป็นการรับรู้ (Perception) ที่ติดตัวตลอดไป เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเข้ามากระทบก็จะทำให้ระลึกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่มากระทบนั้นเป็นไปในทางที่สนับสนุนต่อทัศนคติของตนเองที่มีต่อโรงเรียน การทำการบ้าน มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืนโดยผ่านปัจจัยด้านจิตวิทยาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการออกกลางคืน หรือไม่ออกไม่ใช่เพราะการทำการบ้านหรือไม่ทำ แต่น่าจะเป็นตัวแปรด้านสติปัญญา ทัศนคติต่อโรงเรียนและการเรียน ด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืน เมื่อใดที่เด็กรู้สึกที่โรงเรียนไม่มีความปลอดภัย ไม่ว่าจะมาจากเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน หรือแม้แต่การลงโทษอย่างรุนแรงของโรงเรียน ก็จะเกิดความหวาดกลัวในการมาเรียนหนังสือ และมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย จึงอาจส่งผลต่อการเรียน การให้ออกจากโรงเรียนซึ่งไม่มีผลสัมพันธ์ต่อการออกกลางคืนนั้น อาจเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้นักเรียนออกจากโรงเรียนไว้ไม่ครบถ้วน เพราะเกรงว่าผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือตำหนิ และเป็นการทำให้เสียชื่อเสียงของโรงเรียน จึงทำให้ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์อาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

ครรรชิต เมฆขลา (2552 : 8) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการของเอกบุตร อยู่สุข พบว่าสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน 9 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ที่ไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีรถประจำทางผ่าน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน คือหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ใช้ไม่มีความเหมาะสม ด้านลักษณะของวิชาชีพ และผู้เรียน คือ นักเรียนไม่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพ ด้านนโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียนต่อ คือ มีการปฏิบัติตามนโยบายการรับนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งบางนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมและท้องถิ่น ด้านครอบครัว คือ ครอบครัวแตกแยก และมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา นักศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ โรงอาหารคับแคบ และการบริการน้ำดื่มไม่เพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา คือ การนัดเพื่อนเป็นกลุ่มรับประทานอาหารนอกวิทยาลัยในช่วงเช้า จึงไม่เข้าวิทยาลัย ด้านนักศึกษาที่ไม่ชอบเรียนในบางรายวิชา ด้านครู อาจารย์ที่สอนวิชาสามัญ คือ เข้าและเลิกสอนไม่ตรงเวลา ขาดสัมพันธภาพและความเป็นกันเองกับนักศึกษา ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพที่เรียนต่อวิชาชีพที่เรียน คือ ประกอบอาชีพส่วนตัวได้ยากเป็นอาชีพที่ใช้ความคิดมาก ด้านแผนกวิชาที่เรียน คือ เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานล้าสมัย ไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประจำปีการศึกษา 2551 - 2553 (รายงานปัญหาของนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2551 - 2553. 2553 : 10-59) พบว่า ปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษา โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ผลการเรียนของท่าน เข้าเรียนมาแล้วมีผลคะแนนไม่ดี ปัจจัยในลำดับรองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ท่านไม่ค่อยมีเวลาเรียนเพราะภาระหน้าที่ทางครอบครัว ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ท่านคิดว่าอาจารย์ไม่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ท่านคิดว่าการสอนของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจัยด้านสังคม โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ท่านทะเลาะกับเพื่อนในชั้นเรียน ปัจจัยด้านการบริการและการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง ท่านคิดว่าอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษา โดยที่ปัจจัยย่อยที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่เรื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าใจนักศึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลในการออกกลางคันในแต่ละด้านของนักศึกษา พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่าง

มีนัยสำคัญในเกือบทุกคู่ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษาจะสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านครอบครัวมากที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับรองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านตัวผู้สอนจะสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคมและอันดับสามได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษาจะสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคม

ชานนท์ มีน้อย (2550 : 104) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สาเหตุการลาออกกลางคันและแนวทางแก้ปัญหาการลาออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พัฒนศึกษา จังหวัดนนทบุรี ประจำปีการศึกษา 2550 เพื่อศึกษาสาเหตุการลาออกของนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยศึกษาจากนักเรียน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 150 คน จากจำนวนทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยมีผลสรุปการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว พบว่า ผู้ตอบกำลังศึกษาอยู่ระดับ ปวช. กำลังศึกษาในรอบเช้า ศึกษาอยู่ในระดับบัญชี อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ภาพรวมของสาเหตุการลาออกกลางคันของนักศึกษาของโรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พัฒนศึกษา ภาพรวมสาเหตุการลาออกกลางคัน อยู่ในระดับปานกลาง 9 ด้าน ด้านส่วนตัว ได้แก่ มีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และมีปัญหาด้านความรัก ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ ด้านที่พักอาศัย ด้านเนื้อหาวิชาที่เรียน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านทัศนคติต่อวิชาที่เรียน ด้านครอบครัวของนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 3 แนวทางการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการลาออกกลางคันอยู่ในระดับปานกลางมี 4 ด้านได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาคารสถานที่อุปกรณ์

พะยอม ธัญรส (2550 : 114) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนในมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเชียรมาตุ อำเภอมะนัง จังหวัดตรัง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเชียรมาตุ อำเภอมะนัง จังหวัดตรัง ที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงนักเรียนทั้งหมด 60 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 48 คน นักเรียนหญิง จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า

1. ด้านข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนโรงเรียนวิเชียรมาตุ อำเภอมะนัง จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีลำดับการเกิดเป็นลูกคนเล็ก คนรอง คนแรก คือลูกคนแรกที่ไม่จบที่มีผลต่อการออกกลางคัน ได้แก่ การทำงานกลางคืน พักผ่อนไม่เพียงพอ หรือติดพฤติกรรมการเล่นกลางคืน จากการทำงานกลางคืนส่งผล

ต่อผลการเรียน การคบเพื่อนที่เรียนไม่จบ ที่ชอบดื่มสุรา ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การขาดเรียน ทะเลาะวิวาท ชู้สาว เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ปัจจัยด้านครูและสถานศึกษา พบว่า ถ้าครูเจตคติและพฤติกรรมที่ไม่ดีกับนักเรียนอาจทำให้นักเรียนมีความคิดที่ไม่ดีต่อการเรียน เพราะวัยรุ่นมีความต้องการความรัก ความอบอุ่น บางคนเกรงกลัวครูมากกว่าผู้ปกครอง ครูจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนมาก โดยครู อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาทั่วไปอย่างเป็นกันเอง ครู อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำตักเตือน ควบคุมความประพฤติและแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่วนครู อาจารย์ผู้สอนช่วยให้คำปรึกษาและให้โอกาสแก่ตัวในความผิดพลาดที่จะเป็นแนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นและลดปัญหาการออกกลางคันได้

เอกบุตร อยู่สุข (2549 : 85-90) ศึกษาวิจัย เรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธิมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้แก่ การคมนาคมไม่สะดวกไม่มีรถผ่านสถานศึกษา หลักสูตรและเนื้อหาที่เรียนไม่มีความเหมาะสม ผู้เรียนไม่ศรัทธาต่อการเรียนสายอาชีพ นโยบายการรับนักศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ผู้เรียนมีปัญหาสภาพครอบครัวแตกแยกและมีความขัดแย้งระหว่างบุคคล ครู อาจารย์มีภารกิจมากเกินไป ขาดความรับผิดชอบเข้าสอนและเลิกไม่ตรงตามเวลา ขาดความสัมพันธ์และความเป็นกันเอง นักศึกษาไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด สถานที่และการอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การฝึกงานไม่ทันสมัย และไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้งานได้ดี

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 96) ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนช่างยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสาเหตุด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านลักษณะครูผู้สอน ด้านวิธีการสอนของครู และด้านการจัดการเรียนการสอน

ภูมริน บุญทวี (2548 : 108) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัว และพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อนักศึกษา การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจลูก มีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้การที่เพื่อนและครูไม่เชื่อมั่นในตัวนักศึกษามีความสามารถในการเรียนและ

การใช้ชีวิต การไต่ถามหรือการต่อยอดถึงความสามารถดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษาท้อแท้และไม่ต้องการความสำเร็จอีกต่อไป นอกจากนี้พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกในกลุ่มนักศึกษา อาทิ เช่น การเลียนแบบเพื่อนในการอยู่หอพัก การเที่ยวกลางคืน ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจนกระทั่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การใช้ยาเสพติด การแสดงออกในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การเข้าร่วมแก๊งมอเตอร์ไซด์ การแต่งกายเฉพาะกลุ่มหรือภาษาพูดที่แสดงถึงความสนิทสนมกันภายในกลุ่ม การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอื่น ๆ พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน

ชลดา หล้าวงศา (2547 : 89) การวิจัยเรื่องนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียน แบบของการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงสำรวจประชากร คือ นักเรียนนักศึกษาที่มีรายชื่อลาออก จำหน่ายในภาคเรียนที่ 1 จำนวน 339 คน และภาคเรียนที่ 2 จำนวน 162 คน ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผลการวิจัย จำนวนผู้เรียนที่ออกกลางคัน ในภาคเรียนที่ 1 มีจำนวนมากกว่าผู้เรียนที่ออกกลางคันในภาคเรียนที่ 2 โดยโรงเรียนคัดชื่อออก (จำหน่าย) มากกว่าการมาติดต่อขอทำเรื่องลาออกและจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนที่ออกกลางคัน พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 15-18 ปี เป็นผู้เรียนแผนกช่างอุตสาหกรรมมากกว่าแผนกบริหารธุรกิจ ในระดับ ปวช. มากกว่าระดับ ปวส. และกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 มากที่สุดในสาขาเครื่องกล รองลงมาคือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 1.51 สถานภาพของ ครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกันและพักอาศัยอยู่กับบิดามารดามากที่สุด อาชีพของบิดามารดาส่วนมากมีอาชีพรับจ้างและบิดา มารดา เป็นผู้สนับสนุนด้านการเงิน โดยสาเหตุในการออกกลางคันประเภทของการลาออก คือ การศึกษาต่อที่อื่นและการขาดเรียนมาก ตามลำดับและสาเหตุการออกกลางคัน ประเภท โรงเรียนคัดชื่อออก (จำหน่าย) คือ การขาดเรียนมากและผู้ปกครองแจ้งให้ออกตามลำดับ

สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง (2545 : 64-78) ศึกษาเรื่องการทำความเข้าใจการออกกลางคันในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะกรณีศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบปัจจัย กระบวนการและการรับรู้เกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 รวมถึงเหตุผลของการออกกลางคันตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และทีมงานของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันของนักเรียนสูงในโรงเรียนทุกประเภทส่วนปัจจัยเสริมของการออกกลางคันจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ ภูมิหลังครอบครัว ลักษณะส่วนตัวของนักเรียนปัจจัยภายในโรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียน กล่าวคือนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองเดี่ยวหรือครอบครัวที่สอง และมีประวัติ การซ้ำชั้นมีโอกาที่จะออกกลางคันสูง นอกจากนั้นยังพบว่าเพื่อน

มีอิทธิพลสำคัญต่อการนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยง และการออกกลางคัน รวมถึงการถูกกีดขี่รังแกและปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันในปีแรก

ลำเพย สนธิ (2539 : 56-65) ได้ทำการศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง พบว่าสาเหตุของปัญหาการออกกลางคัน ด้านตัวนักเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ต่ำขาดเรียนบ่อย มีปัญหากับครู บางครั้ง ถูกครูลงโทษเพราะไม่ค่อยทำการบ้าน มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนบ้าง เจ็บป่วยค่อนข้างบ่อย ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนใช้เวลามากในการทำความเข้าใจบทเรียน ไม่ค่อยสนใจเข้ารับการสอนซ่อมเสริม ด้านบริการและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ควรร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในการติดต่อเรื่องความประพฤติด้านครอบครัว ต้องให้ความรักความอบอุ่น ดูแลแนะนำให้เห็นประโยชน์ของการเรียน ด้านเศรษฐกิจสังคมควรจัดบริการเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียนการสอน อาหารกลางวัน และส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบนเน็ต (Bennett. 2001 : 106) แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอนเมโทรโพลิแทน (London Metropolitan University) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ และพบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของประเทศอังกฤษในปี 2001 ไม่สำเร็จการศึกษา 1 คน จากจำนวน 6 คน ปัญหาที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังในความสำเร็จของตนเอง ผลการเรียน กำลังใจ การมีพ่อหรือแม่เคยเรียนมหาวิทยาลัย และการแสดงออกตลอดจนเจตคติของบุคคลดังกล่าวมีผลต่อระดับคะแนนที่สูงขึ้น นักศึกษาที่ครอบครัวให้ค่าใช้จ่ายเต็มที่เป็นการเสริมแรงต่อผลการเรียนอย่างเด่นชัด ส่วนนักศึกษาที่ทำงานนอกเวลาสัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง จะมีความคิดกว้างขวางในรายวิชาที่เรียนและได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน นอกจากนี้นักศึกษาที่เข้าเรียนช้ากว่านักศึกษาอื่น 3-6 สัปดาห์ จะมีผลการเรียนต่ำ ทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่เพียงพอ รู้สึกโดดเดี่ยวแยกตัวจากคนอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย ปฏิบัติต่อผู้สอนไม่สุภาพ อารมณ์เสียและไม่พอใจในโปรแกรมที่เรียน ซึ่งเป็นผลต่อการตัดสินใจออกกลางคัน

จอห์นสัน (Johnson. 1999 : 433-449) ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษาตัดสินใจคงอยู่หรือออกกลางคันจากสถานศึกษา พบว่ามี 4 ปัจจัย ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ความเชื่อของนักศึกษา (Student Beliefs) บรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate) และเพศ (Gender)

เบสเสตต์ (Bassett. 2007 : 110) วิจัยเรื่อง การพยากรณ์นักเรียนออกกลางคัน การศึกษาความผันแปรทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน โดยใช้สูตรพยากรณ์การออกกลางคันที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ กลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ที่สุ่มเลือกมาจาก 177 กลุ่มโรงเรียน ในรัฐเคนตักกี ผลการวิจัยพบว่าการออกกลางคันของนักเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับคะแนนการเรียนการขาดเรียนและสภาพครอบครัวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับมาตรฐานการวัดของแต่ละโรงเรียนด้วย

เบนเนตต์ (Bennett. 2010 : 6561-A) ได้ทำการวิจัยศึกษาการออกกลางคัน การหยุดเรียนและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยเฟรดฮาร์ดแมน (Freedharderman college) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน คือทัศนคติต่อการเมืองและสังคม อิทธิพลจากผู้ปกครอง และพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา แคทท์เทอร์รัลล์ (Catterall. 1986 : 915-928) ได้วิจัยเรื่องสังคมเศรษฐกิจเป็นผลกระทบ ต่อการออกกลางคันของนักเรียน พบว่า การศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่อาชีพของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด จากการศึกษาของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะอย่างยิ่งผู้ปกครองมีการศึกษาสูงชันก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรได้ การออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง การศึกษาเรื่อง ความสูญเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษา และ นักศึกษาที่ออกกลางคันโดย รูซ (Roush. 1979 : 1307-A) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย Miami ที่ออกกลางคันในปี 1975-1977 จำนวน 318 คน พบว่า นักศึกษาไม่ใช้บริการให้คำปรึกษาการเข้ากลุ่มกับเพื่อนในมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่ผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 ในภาคแรก ประโยชน์ของวิชาเรียนก็น้อยเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน ดุลเนียค (Dulniak. 1982 : 155) ได้ศึกษาสำรวจเหตุผลการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย Montana University โดยใช้ข้อมูลที่มหาวิทยาลัยได้รวบรวมไว้การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาใหม่ จำนวน 11.59 คน ที่ได้เข้าเรียนในปี 1977-1979 ผลการศึกษาพบว่ามีการออกกลางคันร้อยละ 3.14 และพบว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่ได้อ่าน และนักศึกษา ที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใด มีอัตราการออกกลางคันที่สูงกว่า นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาที่ตนชอบและถนัด

ม็อฟฟิต (Moffit. 1981 : 152-156) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนต่อโรงเรียนและการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้ให้นักเรียนออกกลางคัน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนเป็น

เบสเสตต์ (Bassett. 2007 : 110) วิจัยเรื่อง การพยากรณ์นักเรียนออกกลางคัน การศึกษาความผันแปรทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน โดยใช้สูตรพยากรณ์การออกกลางคันที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ กลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ที่สุ่มเลือกมาจาก 177 กลุ่มโรงเรียน ในรัฐเคนตักกี ผลการวิจัยพบว่าการออกกลางคันของนักเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับคะแนนการเรียนการขาดเรียนและสภาพครอบครัวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับมาตรฐานการวัดของแต่ละโรงเรียนด้วย

เบนเนตต์ (Bennett. 2010 : 6561-A) ได้ทำการวิจัยศึกษาการออกกลางคัน การหยุดเรียนและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยเฟรดฮาร์ดแมน (Freedharderman college) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน คือทัศนคติต่อการเมืองและสังคม อิทธิพลจากผู้ปกครอง และพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา

แคทท์เทอร์รัลล์ (Catterall. 1986 : 915-928) ได้วิจัยเรื่องสังคมเศรษฐกิจเป็นผลกระทบ ต่อการออกกลางคันของนักเรียน พบว่า การศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมีความ สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่อาชีพของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด จากการศึกษาของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะว่ายิ่งผู้ปกครองมีการศึกษาสูงขึ้นก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรได้ การออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง

การศึกษาเรื่อง ความสูญเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษา และนักศึกษาที่ออกกลางคันโดย รูซ (Roush. 1979 : 1307-A) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย Miami ที่ออกกลางคันในปี 1975-1977 จำนวน 318 คน พบว่า นักศึกษาไม่ใช้บริการให้คำปรึกษาการเข้ากลุ่มกับเพื่อนในมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่ผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 ในภาคแรก ประโยชน์ของวิชาเรียนก็มีน้อยเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน

ดูลเนียค (Dulniak. 1982 : 155) ได้ศึกษาสำรวจเหตุผลการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย Montana University โดยใช้ข้อมูลที่มหาวิทยาลัยได้รวบรวมไว้การศึกษา นี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาใหม่ จำนวน 11.59 คน ที่ได้เข้าเรียนในปี 1977-1979 ผลการศึกษาพบว่าการออกกลางคันร้อยละ 3.14 และพบว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่ได้อ่าน และนักศึกษา ที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใด มีอัตราการออกกลางคันที่สูงกว่า นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาที่ตนชอบและถนัด

ม็อฟฟิต (Moffitt. 1981 : 152-156) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนต่อโรงเรียนและการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนด้วยเหตุผลที่ว่า ปัจจัยเหล่านี้เป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนจะพบปรากฏการณ์เช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกลายเป็นการรับรู้ (Perception) ที่ติดตัวตลอดไป เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องมากระทบก็จะทำให้ระลึกได้ (Recall) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่มากระทบนั้นเป็นไปทางที่สนับสนุนต่อทัศนคติของตนเองที่มีต่อโรงเรียนก็อาจเป็นสาเหตุให้ตัดสินใจออกจากโรงเรียนได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อควบคุมตัวแปรด้านประชากร ด้านพื้นฐานครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านจิตวิทยาและด้านพฤติกรรมนักเรียนแล้ว ปรากฏว่าการย้ายโรงเรียนการเคยสอบตกไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด แต่ตัวแปรการทำการบ้าน ความปลอดภัยในโรงเรียนและผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน โดยผ่านปัจจัยด้านจิตวิทยาที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าการออกกลางคันหรือไม่ออกไม่ใช่เพราะการทำการบ้านหรือไม่ทำ แต่น่าจะเป็นตัวแปรด้านสติปัญญา

จอห์นสัน (Johnson. 1980 : 42) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยแบกเกอร์ (Barker University) ศึกษาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ยังคงอยู่และนักศึกษาที่ออกกลางคันในปี 1975 และ 1978 ทางด้านสถานภาพทางการเงิน สถานภาพทางสังคม แรงจูงใจ ความสามารถทางวิชาการของนักศึกษา พบว่าปัจจัยหรือสิ่งที่มีผลทำให้นักศึกษาออกกลางคัน คือ ผลการเรียน สถานภาพทางอาชีพของผู้ปกครองค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และการเข้าสังคมเพื่อการปรับตัวเข้ากับกลุ่ม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศและตารางการสังเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสาเหตุของการออกกลางคันท่าจะมีสาเหตุหลักมาจากสาเหตุ 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัวด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ด้านที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยต่อไป